

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona
Félévre - - - 6 korona
Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
 Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
 minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A csendőrsők közzgazdálkodása.

Irta: *Argus.*

Az őrsők közzgazdálkodásáról óhajtván szólni egyet-mást, nehogy valaki tapasztalatlansággal vádolhasson e téren, ha talán neki nem tetsző dologra is kiterjeszkedném, előrebocsátom, hogy a külszolgálatban, különféle őrsökön és a megélhetés tekintetében változó viszonyok között, hosszabb időt töltöttem.

Nem akarok a dicsekvés gyanújába se keveredni s ép ezért nem térek ki arra sem, hogy a különféle helyeken s különféle, de legtöbbször igen gyenge anyagi viszonyok között levő őrsöket fél-, egy- és kétévi ottlétem alatt, hogy tottük virágzóvá. Mindez ki fog tűnni az alább olvashatókból. Annyt azonban nem hagyhatok felemlítés nélkül, hogy a külszolgálatban töltött hosszabb idő alatt voltam pusztai, kis- és nagyközségbeli és városi őrsökön. Voltam olyan őrsön, a mely zöldséges, gyümölcsös kerttel és szántófölddel is rendelkezett, de voltam olyanon is, a melynek semmiféle ilyen vagyoni alapja nem volt, sőt a laktanya teljesen kiközvetít udvarán egyetlen csirkét sem lehetett tartani. Ezekben az őrsökön próbaesendőr korom első napjától kezdve, részben mint közzgazdálkodásvezető, majd mint másodaltiszt s végül mint őrsparancsnok szolgáltam.

Volt tehát alkalmam elég, hogy a közzgazdálkodás vezetésében és gyarapításában magamat kellőképen kipróbáljam s később ugyane tekintetben irányító befolyást gyakoroljak bajtársaimra, illetve alárendeltjeimre.

Elismert tény, hogy az intézőkörök egyik legjobb és legszerencsésebb intézkedése volt az őrsökön való közzgazdálkodás létesítésének elrendelése. S ha volnaik is olyanok, a kik ellenkező véleményen vannak, azok sem vitathatják el, hogy a csendőrlégénység jó egészségének fenntartására és szolgálatképességének fokozására, egy jó anyagi viszonyok között levő és jól vezetett közzgazdálkodás igen nagy és előnyös befolyással van.

Tudvalevő dolog, hogy a test erejének folytonosságát csak megfelelő jó és bő táplálkozás mellett lehet állandóan azon a fokon tartani, hogy az a mindenkinél, de különösen a csendőrnél előforduló s nagyon sokszor majdnem a teljes kimerülésig hatványozódó szellemi és

fizikai fáradságnak ellentállhasson. A rosszul táplált egyén a nehéz és fárasztó szolgálatot csak rövid ideig bírja. Elgyengül, megbetegszik s csak tengődik az életlen keresztül. Ilyen állapotban nem esoda, ha a szolgálattól elmegy a kedve s érzéketlenné válik az iránt. S ha a rosszul való táplálkozás, akár a saját bibája — mint egyeseknél a fősvényiség menő takarékság — akár a közzgazdálkodás szegényes állapota következtében folytatódik, a teljes szolgálatképtelenséget is előidézheti.

De magának a csendőrlégénységnek anyagi viszonyai rendezettsége szempontjából is igen előnyös egy jól-rendezett közzgazdálkodás, mert ilyen mellett ritkábban áll be annak szükségessége, hogy a hiányos ellátás mellett, jobb táplálkozás céljából, külön is költsékeznie kelljen. Már pedig ez nagy előny, mert az így kiadott összegeket más hasznos célra fordíthatja vagy megtakarítva kamatoztathatja.

Felöttébb ajánlatos tehát, hogy az őrsök közzgazdálkodásainak minden tagja arra törekedjék, hogy a közzgazdálkodást felvirágoztassa s folyton jó anyagi viszonyok között tartsa.

Az őrsök közzgazdálkodásainak vezetésére vonatkozó Cs—20. jelzetű Határozványok általában ismertetik mindazokat a tudni- illetve követnivalókat, a melyek szigorú szem előtt tartása mellett az őrsök közzgazdálkodása folyton jólábon tartható. Ezekre tehát nem is térek ki, inkább a gyakorlati életből szerzett ismereteim alapján hozok fel egyet-mást, a miknek alkalmazása a közzgazdálkodások jókarbantartására szintén előnyösnek fog mutatkozni, annál is inkább, mert majdnem minden őrsön megvalósíthatók.

Mint tudjuk, vannak őrsök, a melyeknek legénysége valóságos paradicsomi életet él a nélkül, a közzgazdálkodás gyarapítása és jólábon tartása tekintetében csak legkevésbébbé is megerőltetné magát. Ilyenek a közzzöldéses kerttel, gyümölcsösselel, esetleg szántófölddel is rendelkező falusi vagy pusztai őrsök. Ezek úgy-szólván mindent, a mi a konyhára szükséges, maguk termelhetnek, sertéseket, birkát és százakra menő baromít tarthatnak s ezekből nemcsak a mindennapi szükségleteiket elégíthetik ki bőségesen, hanem eladásra is jut s ekként vagyoni alapjuk gyarapodását is elő-segíti.

Első magyar vill. erőre berend. hangsz.-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerek-zöldsége, az Ocskai és a szabadszámtói Rákóczi tiszogató faltelelője Budapest, Lánchid-tervező 6. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárban készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkárszereket. Harmonikák erős elpusztulatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvó hangszereinek gyára.**

STOWASSER JÁNOS osás ári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. vezényelése alatt álló hangszerek-zöldsége, az Ocskai és a szabadszámtói Rákóczi tiszogató faltelelője Budapest, Lánchid-tervező 6. Gyár: Öntőház-utca 2.

Mindezek dacára ezeken az őrökön előfordul, hogy az őrparancsnok és legénység változása, sőt egyetlen csendőr vagy altiszt változása esetén is megváltozik a közgazdálkodás állapota. A termelés, az időjárástól függetlenül, csökken; a baromfi, sertés stb. tenyésztése úgyszólván semmi hasznot nem hoz s így az addig virágzó közgazdálkodás folyton és folyton apad.

A városi, vagy a zöldséges-, gyümölcsösökerttel és szántófölddel nem rendelkező őrök legénységének már nagyobb gondot okoz a jól és olcsón való megélhetés elérése. Ezeknek minden tehetségüket latba kell vetniök, hogy a naponta piaczi bevásárlást, a csupán napi és egyéb bevételekből és az átalányból átitrt egyes összegekből rendelkezésre álló vagyonból, fedezni tudják. Különösen a mostani drágaságban. Azonban téved, a ki azt hiszi, hogy a városi őrök közgazdálkodását nem lehet állandóan jókarban tartani. Lehet azt majdnem úgy, mint a mindennel ellátott falusi őrset, csak érteni kell hozzá.

Miután pedig az évek előtti olcsóbb életmód mellett is voltak nemcsak városi, de falusi őrök is, a melyeknek legénysége időközönként valósággal küzdött a szegénységgel s ugyanezen őrök más időben s más őrparancsnokok és legénység mellett, nemcsak a jó mód és gond nélküli élet tényei voltak, de a közvagyon rész után még osztalékot is fizettek; és mivel ugyanezek az állapotok ezidőszertint is észlelhetők: a figyelmes szemlélő okvetlenül arra a meggyőződésre jut, hogy az őrök közgazdálkodási állapotának kitünő, jó, türhető vagy éppen alig türhető helyzetbe való kerülése nem csupán az időjárástól és attól függ, hogy az őr ingatlanokkal rendelkezik-e vagy sem és városban van-e vagy falun, hanem és főképen attól, hogy a közgazdálkodás tagjai törődnek-e a közgazdálkodás gyarapításával, vagy teljesen közömbösek az iránt.

Személyes tapasztalatból állíthatom, hogy a közgazdálkodás jókarbantartására elsősorban az őr legénységének, a gazdálkodás érdekében való kölcsönös és soha nem szűnő munkálkodása, azután a czélszerű beosztás, a fővényesség sohasem jutó takarékoság, az olcsó bevásárlási források időszertü kikutatása és a lakossággal való jó egyetértés és tapintatos érintkezés nagy befolyással vannak.

Lássuk tehát első sorban is, hogy mit kell tenni azoknak az őröknek, a melyek zöldséges-, gyümölcsösökerttel rendelkeznek, hogy ennek czélszerű kihasználásával közgazdálkodásukat kitünő karban tartsák és gyarapodását fejlesztésük.

Köztudomásu, hogy a föld termőképessége, a folytonos és hosszabb időn át való használat folytán, még trágyázás mellett is csökken. Ez embernek pedig, hogy magának, a megélhetés mellett, hasznot is biztosíthasson, nemcsak a csökkenés ellen kell küzdenie, hanem egyenesen arra kell törekednie, hogy a föld termőképességét

emelje. Ezt pedig úgy érhetjük el, ha a földet, minden 5—6 évben öszszel, jó mélyen, 80—100 cm-nyire, megfordítjuk. Ez által a földet porbanyóvá tesszük, a ha szontalan és veteményekre káros gyomoktól megtisztítjuk és azt a részét, a melynek termőképessége már csökkent, mindannyiszor pihent új talajjal cseréljük fel.

A tavaszi ilyen mély fordítás azért nem czélszerű, mert az alulról felkerült munkálatlan, úgynevezett vadföldet nem minden vetemény szereti s így abban az évben jó termésre nem számíthatunk. A fordításnál, ha csak tehetjük, igen előnyös a föld közé trágyát keverni. Ha más nincs, műtrágyát, de a szemétdögörbe évenként összegyűjtött szemét, hulladék stb. is igen jók a czéha. Egy-egy zöldséges kert ilyen módon való megfordítása és megrágyázása pénzbe se kerül, mert maga az őr legénysége szabad óráiban, csupa szórakozásból és minden megerőltetés nélkül elvégezheti.

Egyik őrön igen szép eredményt értünk el a kert ilyen módon való megfordításával. Öszszel hozzáfogtunk magunk és a mikor csak ráértünk, egészen megfordítottuk, az elgyomosodott földet a taracktól s más a veteményre káros gyomoktól megtisztítottuk s ezeket elégettük. S az a föld, a melyben addig csak ujnyi vastagságú zöldséget s alig 12—15 szaknyira rugó apró krumplit termelhetek elődeink, a következő évben már karvastagságú zöldséget és 38 szak olyan krumplit termelt, a melyből 18 szakkal válogathattunk ki majdnem félkilós nagyságúakat. Ekkor már örültek a csendőrök, pedig öszszel a szokatlan nehéz munkát csak folytonos személyes jelenléttel és köztük való munkálkodás mellett tudtam elvégezni.

A gyümölcsfatenyésztés is nagyon kifizeti magát. A hernyóktól való tisztogatása oly csekély munka, hogy számba se jöhet, egyébként pedig alig kell vele foglalkozni, mégis hasznot hoz, mert a termése, akár házilag használjuk el, akár eladjuk, mindenképen jól értékesíthető.

Az értékesítésnél azonban praktikusnak kell lenni s egyes csendőrök oktan szeszélyeit teljesen figyelmen kívül hagyva, a közérdek javára kell elintézni az értékesítést. Egyes csendőröknek ugyanis nagyon szeretnek csemegézni, nyalánkoskodni. Ezért az akárnak, hogy a termés, ha még annyi volna is, ne adassék el, hanem fogyasztssa el az őr maga, vagy a melyikből lehet, készítsenek befőttet, sokat.

Szerintem ez nem helyes gazdálkodás. A befőtt lehet nagyon jó egyes nyalánk embereknek, de előállításánál fogva drága is. Legalább ahhoz, hogy sültékkel való fogyasztásra, egy 4—5 főből álló őrnek egy ebédhez vagy vacsorához két üveggel is feltálaljanak, nagyon is drága csemege.

Az se fizeti ki magát, mint egy őrön történt, hogy három jó termő barackfának összes termését részben az érés alatt elfogyasztották, részben pedig lekvárnak

Ha fáj a feje ⁷ ne tévóvazzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispesten**. Orvosok által ajánlv. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Kanyarodó a Mleszki-hágón.

Kaukázus hegyei között. — A Kobi-hegy és a Terek folyón átvezető híd.

főztek ki. S az így nyert mintegy 15 liternyi barack-
lekvárt egyesek még kenyérré kenve is fogyasztották,
csak hogy a következő évi termés hasonló módon való
felhasználásához az edények üresek legyenek. Szerintem
ez legkevésbé sem férfihöz illő, inkább gyermekes
nyalánkoskodás, egészben véve pedig szándékos, sőt erő-
szakos pazarlás.

A következő évi termés felhasználásakor azonban már
én kerültem az őrsre és gazdálkodásvezető voltam.
S dacára, hogy ekkor már csak két fa állott az őrs
termelésére, mert a harmadik a szintén időközben
odahelyezett nő őrsparancsnoké lett, mégis 36 K ér-
tékű barackot adtam el s e mellett még egész évre
való baracklekvárt is tudtam főzteni. Természetesen
senki se ette kenyérré kenve és azt is beszünttettem mi-
egyk torkoskodó és önző társunknak szokása volt, hogy
az érés idején, nehogy a másik többet ehessen mint ő,
de leginkább, hogy észre ne vegyünk, már reggel 5 óra-
kor felkelt és a fára fölmászva, míg észre nem vettük,
naponta leette az érni kezdő barackot.

Az ilyen hirtelen érő és könnyen romlandó gyümöl-
csöt legjobb eladni. Lehet azt értékesíteni mindenütt.
És így hasznót lát belőle az őrs, amúgy pedig jóformán
semmi haszna sincs, sőt a nem egyenlő módon való
fogyasztás torzalkodást idézhet elő a legénység között.

Az őrs saját használatára csak az alma- és dióféléket
tanácsos eltenni. Helyes kezeléssel és nem nagyon
hideg helyen az alma soká eláll, a dió pedig egész ta-
vaszig használható s mind a kettőt süteményekhez és
étel utáni csemezgetéshez fel lehet használni a változa-
tosság kedvéért.

Miután pedig gyümölcskertészet majdnem minden
községben van, de ha nem volna is, gyümölcsfákat le-
het beszerezni magánosoktól s lehet tenyészíteni va-
donczokból való átoltás által, tehát igen helyesen es-
selszik minden őrsparancsnokság, ha ott, a hol hely
van rá, minél több, a talajnak megfelelő gyümölcsfát
ültet. A beszerzés kevésbe kerül, sőt, ha a laktanya-
tulajdonossal egyetértően teszik, semmibe se, mert
ez maga beszerzi. S ha ojtani nem tudna senki sem
az őrsön, mindenütt van az őrs legénységének olyan
jó ismerőse (kertész vagy szőlőgazda), aki, ha megkéri,
ingyen csupán barátságából elvégzi a beojtást.

Mіндеzeknél pedig ne vezessen senkit az a nagyfoku
önzésre valló vélekedés, hogy munkájával, esetleges át-
helyezés esetén másnak a javát mozdította elő. Mert ha
ott, a hol csak lehet, mindenki egyforma súlyt helyez
a közgazdálkodásnak ekképen való gyarapítására, még
áthelyezés esetében se vallhatnak kárt.

Egynemely őrsön, a hol veteményes és gyümölcsös-
kert nincs vagy csak kevés területű van, szokásban van

az őrs részére erre a célra s ezenfelül krumpli, ten-
geri stb. termelés céljából is, kisebb-nagyobb darab
földet kibérelni. Mástutt pedig az egyes földbirtokosoktól
kérnek felébe vagy harmadába pár hold földet.

Ezeknek úgy egyike, mint másika lehet ugyan előnyös
az őrs közgazdálkodására, de tekintve hazánk éghajlati
viszonyait, ez az előny nagyon is problematikus, mégis
inkább káros, mint hasznos.

Károsnak állíthatom azért, mert nálunk a várandó
termés mindig az időjárástól van függővé téve, mert nem
vagyunk úgy berendezve, hogy az esetleg hiányzó esőt
locsolással pótolhatnánk.

De az időjárástól függetlenül sem várhatunk az ily
kicsiny bérelt vagy vállalatból nagyobb hasznót, csak
abban az esetben, ha a bérelt vagy másként nyert terü-
let a laktanya kertje szomszédjában vagy közelében van
és a legénység egyszer-mászor maga is részt vehet
annak megmunkálásában. De ha távolabb valahol a
határban van a bérelt vagy vállalt terület s annak minden
munkáját napszámokkal s legtöbbször felügyelet
nélkül kénytelen az őrs végezteni, sokszor nagyon is
összezsugorodik a remélt haszon, sőt vannak esetek,
mikor rá is fizet az őrs.

Mint ahogy pedig csak ritka őrsnek van olyan anyagi
viszonyok között levő közgazdálkodása, hogy a bár
csekély károsodást is meg ne érezze, a földbérlet vagy
felébe, illetve harmadába való vállalat nem igen mond-
ható szerencsés spekulációnak. Különösen nem oly
csekély béreltnél vagy vállalatnál, a milyennek egy őrs
képes. A béreltre nagyon sok esetben még azok a hiva-
tásos bérlők is ráfizetnek, a kik nagyobb területet bérel-
nek. Pedig ezek rendszerint magok munkálják, vagy
saját felügyeletük alatt munkáltatják. Emellett ha egyik-
féle vetemény nem is adja meg a kellő hasznót, viszont
a másikféle jól beüthet. Az ennél nyert haszon pótolja
a másiknál szenvedett kárt. Mégis, ha az első év ros-
szul út be, ezek is alig tudják kiheverni a kárt.

Mіндеzeknél fogva csak ott érdemes az őrsnek föld-
bérlettel bibelődni, a hol — mint fentebb is említet-
tem — a laktanya közelében és esetleg kedvezményes
árban bérelheti vagy vállalthatja és nagobb részt az őrs
legénysége szabad idejében a cseleedséggel együtt mun-
kálhatja, vagy ha napszámokkal is, de folyton felü-
gyelet alatt munkáltathatja. És ha az őrs legénysége
annak munkálához ért is; mert kellő szakértelem nél-
kül minden ilyeket kárba vész.

És most térjünk át a sertés- és baromfitartásra.

A sertés- és baromfitartás az őrsnek legjobban kifü-
zeti magát. Természetesen ott, a hol erre is megfelelő
baromfi-udvar, vagy a közelben alkalmas terület áll
rendelkezésre egyrészt, másrészt pedig, ha az őrs legény-

BUTOR

Készpénzért v. részletfizetésre legutányosabb áron
ERHENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRUT 8. SZ.
Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

Kaukázus hegyei között. — Postakocsi a kaimauri kanyarodásokon.

sége és különösen a főzőnő mindezeket kellő szakértelemmel képesek is gondolni.

A baromfiak közül a tyúk és gyöngytyúk az, amelynek tenyésztése legjobban ajánlható, mert mindenféle baromfi között ezek tenyésztése kerül a legkevesebbe s így aránylag a legtöbb hasznot is adja. Csakhogy ennek a tenyésztéséhez is érteni kell. És mivel a legénység nagyrésze ehhez is keveset, vagy éppen semmit sem ért, egy ebben járatos főzőnő megbecsülhetetlen szolgálatot tesz a közgazdálkodásnak. Ez tudja kiválasztani a tenyésztésre alkalmas tyúkokat és kakasokat, ért a tojások ültetésére alkalmasságának megválogatásához, a tyúk-ültetéshez s az elültetett tyúk, valamint a kikelt csirkék gondozásához és neveléséhez.

S míg egy szakértő főzőnő keze alatt valóságos virágzik a tyúktenyésztés, addig hozzá nem értő főzőnő kezelése mellett nem hogy szaporítani tudnok az állományt, de még a meglévőket is elpusztulnak. Ennél fogva minden olyan őr, a melyik elhelyezésénél fogva baromfi-tenyésztéssel foglalkozhatik, válogassa meg a főzőnőket és csak olyanokat fogadjon fel, a kiknek baromfi-tenyésztésben és a vele való elbánásban kellő jártassága van. Inkább adjon több bért egy ehhez értő főzőnőnek, mint előbbi a látszólag nagyobb bér mellett sok hasznot szerezhet az őrsnek, utóbbi azonban csak kárt okozhat.

A tyúktenyésztésnél az is födolog, hogy mihelyt a csirkék annyira megnöttek, hogy a kakasokat ki lehet

metszeni, azonnal metszessük ki a tenyésztésre hagyandókon kívül az összeset. Mert a fiatal kakasok attól kezdve, hogy a tyúkok iránt érdeklődni kezdenek, csak folytonos veszekedéssel és a tyúkok utáni szaladgálással töltvén az időt, nehezen fejlődnek és soványok maradnak s így akár saját fogyasztásra, akár eladásra értéktelenebbek lesznek. A kappan azonban felváltva evéssel és pihenéssel tölti idejét s így szépen fejlődik és kövér lesz és eladásra is értékesebb, saját fogyasztásra pedig kiadóbb és izletesebb lesz.

A baromfi-tenyésztésben járatos főzőnő könnyen elvégzi a kímetszést, de ha fogadott asszonynyal végeztetjük is, kifizeti magát.

A tyúktenyésztés azonban csak ott lehet előnyös a közgazdálkodásra, a hol az őr legénysége folyton felügyeli az azzal foglalkozó főzőnőt. Mert hát itt is nagyon hebizonyosodik ama magyar közmondás értelmezése: gazda szemé bizlalja a lovat. Egy rendes gazdának mindig tudni kell, hogy mi je van és a mi je van, hol van.

Egyik őrön, 16 darab tenyészttyúk mellett és a legderekabb nyárban, a mikor t. i. a tyúk naponta tojik, folyton pénzért vették a tojást s míg csak rá nem vezettem őket, hogy a napi tojás-hozadékot a főzőnő lopkodja el és pénzért eladja nekik, nem voltak képesek rájönni. Mikor ezután minden este bezárták a tyúkólat s reggel az otthonlevők egyike-másikának felügyelete alatt nézte sorba és boesátotta ki a főzőnő a tyúkokat,

a következő naptól kezdve már naponta 8—14 darab tojáshozadék volt. El is ment a főzőnő hamarosan, pedig senki se vetette szemére előbbi eljárását.

Ott sem érdemes a trükkenyészéssel bibelődni, a hol a legénység arra törekszik, hogy a tenyészésre hagyandókn kívül a többit derűre-borura elfogyaszsa.

Igaz, hogy a csirkehus bárnkép is készíthető izletes. De a bótáplálkozashoz szokott csendőrlégénységnek inkább csak csemegéje, mint jóllakulás való. Mert ha egy öt főből álló őrs legénysége csirkepörkölttel, paprikással vagy sültcsirkével akar jóllakni, akkor — a cseledekre is számítva — legalább is négy csirkét kell levágnatnia. Másikülönben éhen maradnak. Már pedig gazdaságosabb eljárás, ha a négy csirke árából két, esetleg három kiló marha- vagy sertéshúst veszünk, a mi egy egész napra való ellátásra elegendő. Ennélfogva csak a változatosság szempontjából kell a csirkéket fogyasztani, a nagyobb-részt azonban, különösen a kappanokat, eladni, mert igen szép pénzt kap érte az őrs.

Ugyancsak így kell elbánni a tojással is: a felesleget gyűjteni és mikor jó ára van, eladni. Tízóráira vagy délutáni uzsonnára főtt tojást, vagy rántottát fogyasztani s ekként a távollévőket megkárosítani, nem férfias dolog. Annál kevésbé, mert az a nélkül is csekély őrszszegű betétért a háromszori bőséges ellátáson felül még külön ellátást is igényelni nem lehet.

A lud-, kacsa- és pulyka-tenyésztés már nem ajánlható az őrsöknek, még ott se, a hol arra megfelelő hely és alkalom van. A lud és pulyka igen szép jövedelmet hoz ugyan és — kivált a nyári időszakban — nem is kerül sokba a tartása, de kicsikorában igen kényes jószág mindenik és ha nem ismerik a vele való bánásmódot, könnyen és nagyrészt elpusztul. Épen így vagyunk a kacsával is. Gólya, varjú, szarka elhordja, ha csak állandóan pástort nem tartunk mellette. A kacsa ezenfelül igen falánk szárnyas és minden pillanatban etetni kell, ha azt akarjuk, hogy szépen fejlődjék és kövér legyen.

Szóval annyira beeszi magát, hogy tartása az értékből alig fedezhető.

Mindezeknél, ha a hasznót tekintjük, előnyösebb a sertéstartás.

Alig van őrs, a melynek a sertésenyésztés módjában ne állana. Ennélfogva minden őrsön, sőt városokban is, a hol a sertéstartás és hizlalás meg van engedve, mindig előnyös egy anyasertést is tartani. Kisebb községekben, a hol a lakosság a tenyész- — úgynevezett magló — sertésait naponta a csürhére hajtja, az őrs is megteheti ezt. Másutt pedig, vagy városokban, a hol ilyen nappali legelő nem volna, ha ügyes az őrs legénysége, mindenütt talál az őrskörletben olyan helyet, a

hol sertéskocaját, a szaporodásból való jutalékrész fejeben egész nyáron, sőt télen is eltartják. Mind a két eljárás olcsó. Ha csürhére hajtjuk, csak kevés legelő és pástortbért kell fizetni; ha tartásba adjuk, még kevesebbe kerül s emellett rendszeren olyan egyén kezeletése alá kerül, a ki érti is a vele való bánásmódot. Csak arra kell törekednünk, hogy jófajta tenyész-sertést vegyünk.

Egyik ilyen rossz anyagi viszonyok között, úgyszólván nyakig adósságban levő őrs közigazdálkodását egy ilyen jófajta tenyészsertés tartásával egészen fellendítettem. Vettünk egy anyasertést február hónapban négy malacczal 54 K-ért. Tavasszal kiadtuk tanyára oly megegyezés mellett, hogy az anya nyári szaporodásából, ha öt lesz, egy darabot, ha több lesz, két darabot adunk a tartásért, azaz jobban mondva a felügyeletért, mert szabadhelyen nyáron csak nagyon ritkán kell a sertést etetni. Semmi gondunk nem volt rá egész őszig. Ősszel a vett négy malacot hizóba fogtuk, az anya nyári szaporodásából nekünk jutott négy darabot pedig — mert az ötödik a tanyásé lett — eladtuk 64 K-ért. Tehát teljesen ingyen kaptunk négy hizó és egy anyasertést.

Amellett ez utóbbi ugyanazon év decemberre hét malacot, a következő év nyarán újból hetet, őszre, illetve novemberre pedig kilenc malacot hozott. Két év alatt ötször szaporított. Így két év alatt, a mellett, hogy ingyen hizónak valóval ellátott hennünket, még körülbelül 300 K tiszta hasznót is hozott nekünk.

Különbön is egy anyasertés eltartása, az általa adandó haszonhoz képest, számba se vehető csekélységbe kerül. A napi főzésnél mindig kerül annyi bulladék, zöldseg, zsíros mosogatóle, a melyből kevés korpával, apró főzött krumplival naponta eltarthatjuk. Az etetésnél azonban vigyázni kell. Tulmeleg vagy télen túlhideg táplálékot sobase adjunk neki. És vigyázni kell a szaporodásnál is. Nem szabad tulbó alommal ellátni, mert könnyen összenyomhatja benne a fiát. Télen azonban, mikor a kiesinyeket óvni kell a hidegtől, hogy baj ne legyen, legjobb törekes szalmával almozni neki.

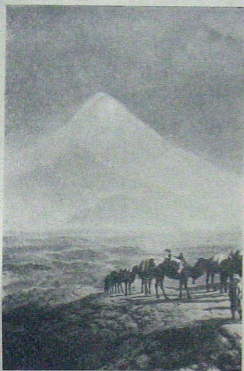
A malacok értékesítésénél pedig arra kell törekedni, hogy hathetes korában elválasszuk a tejtől és mindjárt el is adjuk az eladandókat, mert ekkor a legzsebnek és legkapósabbak. A tejtől való elválasztást ugyanis a malacz nagyon megsnyíli és ha akkor mindjárt el nem adjuk, eltarthatjuk még két hónapig is, még se adnak többet érte. Pedig a malacz tartása már ekkor sokba kerül. Mert a jó sűrű korpa- vagy dara-moslék mellett naponta árpát is kell nekik adni, hogy el ne satnyuljanak. Az ekként való tartás pedig már sokba kerül. (Vége köv.)

LEGGOLCSÓBB ÉS LEGJOBB BESZERZÉSI FORRÁS.

Varrógép, kerékpár, gramofon és lemezek **kedvező részletre** Havonta új felvételek. Mindenféle alkatrészek kaphatók. Nagy javítóműhely. — Zománczó és nikkelező intézet. — Árjegyzék ingyen.

● ● **KELEMEN ÉS TÁRSA, SZEGED.** ● ●

Kaukázus hegyei között. — Az Ararat-hegy.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Egy angol utazó a százesztendősz Budapestről.

Csak a napokban ünnepelték meg Pest, Buda és Óbuda egyesülésének negyven éves jubileumát és ez alkalommal azok, kik Budapestet szeretik, önkénytelenül is visszapillantást vetettek Budapest közvetlen múltjára. Nem lesz talán ugyanekkor érdekelen, ha néhány évtizeddel még hátrább tekintünk és az angol utazó, dr. Townson útleírását véve alapul, néhány adattal hozzájárulunk fővárosunk múlt századbeli történetéhez. Dr. Townson könyve, a melyet 1797-ben adott ki „Travels in Hungary” czímen Londonban, Magyarországon tett utazását tartalmazza s annak Budapestre vonatkozó része csak egy fejezete a műnek. A könyv általánosan szólva elég jóakarattal viseltetik irántunk, bár természetesen a kritikus szeme nem egy furcsaságra akad benne. Az alábbiakban közöljük mindazt, a mit szerzője az akkori Budapestről ír és végre a műben felsorolt némely hiányosságok még mind e mai napig orvoslásra szorulnak. De halljuk az író.

— A mikor az utazó Buda városába belép, az első benyomás a legkellemetlenebb, a mi csak elképzelhető. A városnak nincsenek erődítményei, de még városkapni sincsenek; az ember úgy vonul be Magyarországi fővárosába, mint akármelyik faluba. A szemlélőnek rögtön nagyobbára zsidók lagnak a ezért a szemlélőnek rögtön szemébe tűnik e városrészt nyomorúsága és nem nagy tisztasága. Ha számításba veszem azt az időt, a mig kocsim a vendégfogadóba ért, úgy a város legalább is három-négy mértföld hosszú. A mikor fővárosról be-

szélünk, úgy az azt képező három várost egynek kell tekintenünk, a mit csak a Duna választ el egymástól. Így számítva, a város elég nagyterjedelmű és tekintélyes számú lakossággal is bír; Pesten ugyanis tizenhat-ezer, Budán pedig mintegy husz-huszonkétezer lélek lakik. A legszebb köz- és magánépületek a városban találhatók. A királyi palota igen terjedelmes épülettömb. Az invalidusok kórházát most kaszárnának használják és körülbelül ezer katona fér el benne. A parancsnok szíveségből az egész épületet megtekinthettem és az a benyomásom, hogy a legénység jó bánásmódban részesül. A kommandáns ezredébe zigeunerseket (czigányokat) nem vesz fel, a mi igen bölcs rendelkezés, nehogy a csavargók rendetlen szokásaikkal rossz példát mutassanak a legénységnek, a kik különben igen csekély szoldot kapnak és nehéz szolgálatukat úgy látszik főképp a dicsőségért teljesítik. Mégis sokkal jobban élnek öt krajczárt kiterő szoldjukból, mint a hogy az ember elképzelné. A katonaság naponta három font roaskenyeret ingyen kap és élelmezésükhöz — a mi rendszerint két tál ételből áll — fejenként egy-egy garassal járulnak hozzá. A katonai kórház vezetése elég jó. Egyébként kórházak tekintetében a város ropant rosszul áll. Még legjobban az egyetemi kórház, de ebben csak igen kevés, alig tíz-tizenöt beteg található elhelyezést. A városi kórház, a mit Bürgers-Hospitalnak hívnak, azt hiszem, a legrosszabb Európában. Ha nem láttam volna saját szememmel, nem hittem volna el, hogy ilyen üdög létezhetik. Minden, a mi itt van: az épület, butor, ápolók, nyomorult, bűzös és piszkos. Egy ütött-kopott szobában nyolcz ágynyal találtam, az egyedüli ablak pedig, a rekkenő hőség daczára, zárva volt. Az egyik ágyban fekvő alak arczát egészen ellepték a legyek s a mikor el akartam őket hajtani, egy beteg így szólt: „Hagyja kerem, ennek úgyis mindegy már, ez meghalt!”

Bizonyos, hogy II. József császár e kórházat sohasem látta, különben rögtön bezáratta volna, mivel ez valóságos inzultus az emberiség ellen.

Az egyetemnek gazdag alapítványai vannak és évi jövedelme huszezer fontra rug, a miből négyezret a tanárok fizetésére fordítanak. A minden egyetemen szokások tanszékeken kívül botanikai és közgazdasággal is rendelkezik. A tanszergyűjtemény elég jó és a természetrajzi múzeum, a mely Piller gyűjteményeit foglalja magában, bármely európai gyűjteménnyel egyenrangú. A könyvtárnak szép tágas csarnoka van, de nagyon kevés modern tudományos munkával rendelkezik, bár könnyen hozzáférhető, de nem igen láttam, hogy látogatták volna.

A fűvészkert is szép, de kevés melegház van benne. A csillagvizsgálót a királyi palota egyik tornyában helyezték el. Színház kettő van a magyar fővárosban. A budai eredetileg templom volt és jó előadásokat tartanak benne; a pesti kicsiny, berendezése és díszletei rendkívül szegényesek. Az előadások rendszerint német nyelven folynak, de az utóbbi pár évben magyar darabokat is játszanak benne.

Vasárnapoként a publikumot itt ép úgy, mint Bécsben, a hezocékkal szórakoztatják. E mulatságok állatvadászokból állnak. Mikor én meglátogattam az arenát, két magyar bika viaskodott egymással, de a küzdelem csak rövid ideig tartott, mert az egyik sokkal erősebb volt. Azután következett a Raube Bear: a medve viadal. Az ilyen medvéket napokig élelem nélkül hagyják és ezért, mikor az arenába kerülnek, az éhség vaddá teszi

őket. Utánuk pedig egy ember birkózott egy ökörrrel és majdnem pórul járt volna, ha idejébe segítségére nem sietnek. Végül egy hatalmas oroslán jelent meg a porondon, de csakhamar visszavetett ketreczébe.

Más nyilvános mulatságot nem igen találtam, talán azért sem, mert nyár volt és az előkelő világ birtokain időzik. Legfeljebb azt említhetem fel, hogy a polgári lakosság vasárnap esténként egyes körökben táncmulatságokat szokott rendezni. Mint a kontinens legtöbb városában, úgy itt is több-kávéházat találtam és az, a melyik szemben van a hajóhíddal, párját ritkítja Európában. A tágas és elegáns díszített nagy csarnoknál kívül, a hol két-három biliárd-asztal található, még külön biliárd-teremmel is rendelkezik, nem dobányzók számára. Ezenkívül még néhány külön helyisége is van, a hol mulatságokat szoktak tartani. Az étkezés kitűnő.

Az itt uralkodó szokásból képest minden rendű és rangú nép látogatja a kávéházat. Puderés kabátu borbélyok, öreg kofák ép úgy, mint grófok és bárók itt fogyasztják el kávéjukat vagy rosoliójukat.

Budának legnagyobb nevezetessége a többrendbéli fürdője. Az alacsonyabb sorsu nép közös medencében fürdik: a vagyonosabbak kényelmes magánfürdőket vesznek. Ilyen közös fürdőkben együtt láttam fiatal lányokat és ifjakat, aggastyánokat és gyermekeket, s ezek közül némelyek egészen meztelenül fürödtek, mások meg fűgefalevél-szerű ruhával takarták el mez-einségüket. De, hogy egészen igazságos legyek, a bolygek közül egy sem volt, a kin legalább alszozoknya ne lett volna, viszont a férfiak sorában elég sok akadt, ki még uszónadrágot sem boddott: kétségtelenül ezt delikát érzésüktől tették függővé, vagy attól, hogy mikép áldotta meg őket a természet. Különbön is e fullasztó nedves göbök alig támadnak az emberben érzelmi gondolatok, de meg az ott fáradozó sebész-borbély kopülőző és más munkája is lelohassa az ilyen érzéseket.

Óbudán már a rómaiaknak is volt Sciambría néven telepük és így azt hittem, hogy lesz alkalmam régiségeket látni, annál is inkább, mivel Bécsben úgy állították, hogy ott külön épületben őrzik a pannóniai régiségeket. Ez azonban tévedés és mindaz, a mi a római korból megmaradt, gyalázatos módon van elszórva az egész városban. A legszebb gyűjteményt még a Hoff Richter (városbíró) házában találtam.

Közel az óbudai romokhoz, láttam egy újabb keletű romot: a selyemgyár romjait, a mit csak néhány év előtt alapítottak. A gyár csak egy-két évig működött és már vagy nyolcz év óta nem dolgoznak benne. A térséget ép úgy, mint a magyar ipar pangását általában véve az ország polgárai a bécsi udvarnak tulajdonítják, a mely Magyarországot kolóniának tekint.

Épen itt tartozkodásom alkalmával tartották meg a pesti vásárt, mely a legnagyobb az országban és nyolcz-tíz napig tart. Sok bécsi kereskedő utazott le ide portékáival. De a vásáron főkép mezőgazdasági termények s állatok, különösen lovak kerülnek forgalomba. Kis parasztlvak negy-öt fontért kaphatók, míg a hadsergeknek megfelelő állatokért hét, egész tizenkét fontot is fizetnek. A vásári árusok csaknem kizárólag zsidók, görögök és örmények.

Katonákat igen gyakran verbuválnak a vásárokon. A verbunkosok huszárruhát viselnek, csizmájukon rengeteg nagy sarkantyúkkal. Tánc közben sarkantyújukat összeverik, a mi az úgy is elég nagy zajt megnyobná teszi. A verbunkosok mulatságához csatlakoz-

nak a legények, a hegedű szól, a tánc járja: így fogják meg az embereket Magyarországon. Az ipar a németek kezeiben van, míg a magyarok vagy katonák, vagy földmíveléssel foglalkoznak.

Pesti város lakossága számos gazdag polgárral gyarapodott 1784-ben, mikor is Pozsonyból több közhivatalt helyeztek át oda. Mikor a pesti polgárok e miatt szobrot akartak emlíni II. József császárnak, ez a következő szavakkal tiltakozott ellene.

— Ha majd az előítéletek megszűnnek, ha mindenki egyenlő arányban és készséggel járul hozzá az állam szükségleteihez, ha igazi felvilágosultság, igazság, elismerés a paraszt iránt a földesúr részéről s megfordítva ha általános közmegegyezés fog uralkodni birodalmamban, akkor érdemlem meg, hogy szobrot emeljenek, nem pedig azért, mert a polgárok az áthelyezett hivatalnokokat drágább áron adhatják el boraikat és drágábban adják bére házaikat.

Az akkor utazó pár sorban még megemlékezik a Szép Juhászéhoz tett kirándulásáról és budapesti időzéséről, a Rákosmezőn tett látogatásáról fejezi be, a míhez a következő megjegyzést fűzi:

— Ha II. József megtekintette volna e mezőt és gondolkodott volna, hogy mily események folytak ott le, néhány hasznos útmutatást szerezhetett volna magának, hogy miképen kellene e lelkes nemzet felett uralkodnia.

KÉPEINKHEZ

Kaukázus hegyei között.

Lapunk egyik közeli számában, a Krim-félsziget ismertetésével kapcsolatosan, megemlékeztünk Kaukázusról, a Fekete- és a Káspi-tenger közé beékelte földterüetről is, a mely vidék már az emberiség bölcsőkeora óta nagy szerepet játszott a világtörténelemben. Nyomatát találjuk ennek úgy a szentírásban, mint a mythológiában.

Kaukázus örök hóval fedett hegységei között van az Ararat hegye, a melynek tetején jutott zátonyra a Noé bárkája s itt várták be a bárka lakói az óriási vízőmön elhuzódását. A czukorsüvegalku óriási sziklatöveg ott áll változatlanul évezredek óta, büszkén emelkedve ki a magas fennsíkrol, mintegy természetes latarkövet képezve a lábánál elterülő három birodalom: Perzsia, Török- és Oroszország között.

Ugyancsak a Kaukázus hegyei között van a görög mythologia szerint az a szikla, a melyhez Zeus Prometheus, az istenek prófétáját és tanácsadóját láncolta büntetésből azért, mert ez ellopja tőle a tüzet (az emberiség reményét) s az isteni művészenk itt kellett szenvednie azt a kegyetlen büntetést, hogy naponként egy keselyű kitepte a máját (a gonosz vágyaknak színhelyét), a mely azonban minden éjjel újból kinőtt. Itt van Kolchis, Kaukázus déli része, a melynek a ó-korbeli Aietes nevű királytól a Jason által vezetett argonauták ellopták az aranygyapjút.

Az idők folyamán azonban sok minden megváltozott itt is.

A hajdan járhatlan vadonokat, a hol a hozzáférhetetlen sziklasorosokban különböző néptörzsek húzódtak meg elleneik támadása elől még az ó-korban, ma vasutak szelik át s automobilocok közlekednek az északi és déli Kankázus összekötésére épített mintegy kétszáz verstnyi útvonalon. A tenger partján felkapott üdülőhelyek emelkednek s a hegység legsebbe pontján fürdők

létesültek, dívtos kirándulóhelylyé varázsolván a régen még vadon vidéket.

Kaukázus lakossága igen változatos. Hét-nyolcezerle népfaj él itt, a melyek felett az orosz az ur és a pétervári kormány erős kézzel kormányozza őket, mert bizony egyes vad, hegyi törzsek még a hosszú orosz uralom dacára sem akarnak oroszok lenni. Sőt annyira nem kedvelik az orosz hódító politikát, hogy csak a sűrűn elhelyezett helyőrségekkel s a minden jelentekenyebb ponton állomásozó katonasággal tudják elnyomni az időközönként megújuló felkeléseket. Orosz katonákat találni mindenfelé, zsandárok vannak az országukat mentén felállítva s kózákok tanyáznak minden jelentekenyebb városban, hogy az ónézetükben változatlan is dacoz népeket fékentarthassák.

Csak így tudta az orosz ezt a természeti szépségeken és anyagiakban is páratlanul gazdag területet, a melynek egyes részeit a jelen számbunkban közölt képekben bemutattuk, a ma már hatalmas Oroszbirodalomba lassanként, de elválaszthatatlanul bekebelezni.

HIREK.

Törzsaltisztek rendszeresítése. A 17.151/eln./3. sz. honvédelmi miniszteri körrendelet szerint, Ó császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi október hó 9-én kelt legfelsőbb elhatározásával a m. kir. honvéd gyalog-, lovas- és tüzércsapatoknál egy újabb magasabb osztályon csapataltiszti állás rendszeresítését elrendelni méltóztatott. Ezen altisztek «törzsaltisztek» gyűjtőnéven jelöltetnek; elnevezésük a gyalog- és lovascsapatoknál «törzserőrmester», a tüzércsagnál «főtüzemester». A törzsaltisztek öltözete, fegyverzete és felszerelése általában ugyanaz mint az őrmesteré (tüzemesteré). Rendfokozati jelek, három celluloid csillagon kívül egy 13 mm. széles mintázott aranyárga selyem gallérszományika, melynek hosszkapocán 2 mm. széles fekete csik van beszőve és egy 6 mm. széles aranyaszományika, mely a selyempaszománykától egy 3 mm. hézag által van elválasztva. Kardbojt és kardkötő ugyanaz, mint a rangosztályba nem soroló havidíjasoké. A törzsaltisztek a legénységhez tartoznak és a «Szolg. Szab.» I. R. I. mellékletében a 2. rangszámozást kapják, azonban az ugyanazon rangszámozású rangosztályba nem soroló havidíjasok elé sorolnak.

Lázongó község. Az ungmegyei Köblér község görög katolikus lakossága, az újonnan kinevezett papját, igazgatás következtében, a templomba nem akarta beereszteni. A pap az első istentiszteletet november 23-án a szerződési órsról kivezényelt négy főből álló járó védelme alatt tartotta meg s mislalt a templomban misézett, odakünn mintegy 200 főre felszaporodott tömeg zúdult fel ellene. A mindinkább fenyegető megatartást foglaló tömeget a járó feloszlatta és a felbujtók közül négyet elfogott. A felbujtók elfogatása után a rend helyre állott.

Egy őrmester megdobtatása. Ferenc Dénes esendőr ez. őrmester, november 21-én este Nagyberezsnán. szolgálatközben, Zgánics Mihály ottani lakost közrend elleni kihágáson tetten érve, azt hazamenetlre utasította. Zgánics távozás közben egy követ ragadott s azzal az őrmestert fejbe dobva, könnyen megsebesítette. Tettes az őrmester által elfogott.

KÜLÖNFÉLÉK

A csodálatos szemüveg. Élelmes szélhámosoknak, a kik hivatauk magaslátlan akarnak állani. Léptek kelt tartaniok a tudomány, főképen a technika haladásával. Sőt nem egy esetben megelőzik a tudományos fejlődést és olyan vívmányokkal csapják be a hívó embereket, a melyeket még föl sem találtak. Ezek közé tartozik a rádiumból készült szemüveg is, a melyen egy oroszországi szélhámos társaság tett szert igen csinos jövedelemre. Ez a társaság Rigában működött és onnan körlevelekkel árasztotta el az országot, a melyekben az említett szemüvegeket ajánlják megvételre. Ennek az új-tajta okuláriumnak, vagy csipetűnek, mint a társaság mondja, az a sajátága, hogy a legrejtettebb dolgokat is fölfedi és így különösen ajánlatos kártyajátékosok számára, a kik tudni óhajtanak, hogy hány alzó, vagy király van az ellenfél kezében. A szétküldött árjegyzékben a szemüveg árát 45 rubelben szabták meg, a színházi messzelátót 60 rubelben, sőt ajánlottak rádiummikroszkópot is, a melyt kétezer rubelt kértek. Ám ezek a nagy árak ne riasszanak vissza senkit a vásárlástól, mondotta a körlevél, mert a fizetés feltételei igen kedvezők. Az árú átvételekor csak 30 százalékot kell megfizetni, a további hetven százalékra hányatom évi halasztást kap a vevő. Jellemző, hogy a megfizetett harmincz százalékból is sok ezer rubel gyűlt össze a szélhámos társaság pénztárába. A becsapott embereknek küldtek is egyszerű szemüveget, vagy messzelátót és hozzá vagy tízfélé folyadékot, a melyet valami értelmetlen utasítás szerint kellett fölhasználni. Ha aztán a vevő arról panaszkodott, hogy még mindig nem lát bele felebarátjának a szébebe, még neki tett szemre-bányást a társaság, hogy a folyadékok rosszul alkalmazta és elrontotta a szemüveget. Hónapokig garázdálkodtak a rádium jegyében a szélhámosok, míg most rendőrkéze kerültek.

A pápuák és a lélek. Egy angol tudós nemrégiben nagyon érdekes fölolvastást tartott a pápuáknak a lélekről való fölfogását illetően. Kitiunik Landtman előadásából, hogy a pápuák pszichológiájában a lélek azonos fogalom a portré árnyékával. Gondolkodásuk olyan szoros összefüggésbe hozza az árnyék és a lélek fogalmát, hogy szentül hiszik, hogy ha az ember valami ellensége hamis világításba helyezi, könnyű szerrel el tudja lopni a lelkét. A legtöbb pápua azt hiszi, hogy a lélek a szemben lakik, de vannak ellenbőlesek is, a kik arról vannak meggyőződve, hogy a lélek az ember hátrára lapul; ezek aztán nem is mernek a hátukon aludni, nehogy a lelketek agyonnyomják. A fáradt ember lelke sétálni ment s még nem tért vissza barangolásából. A lusta ember lelke alszik s akkor ébred föl, a mikor az illető dolog után néz. A beteg pápua lelke nagy veszedelemben van: könnyen ellopattják; ezért ajánlatos, hogy a ki beteg, minél kevesebbet aludjék, mert ha a nagy tolvaj elviszi a lelkét, soha se ébred föl többé.

Hol van a föld legnagyobb átmérője. Ezzel a kérdéssel foglalkozik Henkel egy folyóiratban. Megmutatja mindenekelőtt, hogy ez a legnagyobb átmérő nem lehet keresztül a Himaláján. Igaz ugyan, hogy itt vannak a föld legmagasabb hegyei, melyeknek magassága közel van 9000 méterhez, azonban az átmérő ellenkező vége a Csendes-Óceánba esik 2000 méternyire a tenger

színe alá. Azonkívül tekintetbe jő az is, hogy a Himálaja 28 foknyira esik északra az egyenlítőtől, tehát oly helyre, a hol már az egyenlítői dudorodás nem érezhető. Henkel kimutatja, hogy a föld legnagyobb átmérője csak az egyenlítő vidékén kereshető. Számítása szerint a Csiborassz csücsén megy keresztül, a mely csücs 6139 méterrel emelkedik a Csendes-Oceán fölé. Ellenkező vége Szumátra szigetének egyik eléggé magas hegyvidékére esik. Ez az átmérő 12761-1 kilométer.

Nők az orosz vasuti szolgálatban. Oroszországban ez idő szerint külön bizottság foglalkozik azzal a kérdéssel, mennyiben lehetne a női alkalmazottak működési terét az orosz vasutaknál kibővíteni. A bizottságnak ez ügyre vonatkozóan a különböző vasutak részéről beható és terjedelmes jelentések állanak rendelkezésre. Ezek általában vége a női alkalmazottaknak az eddiginél nagyobb mértékben való foglalkoztatása mellett foglalnak állást. A jelentésekben különösen hangsúlyozták a női alkalmazottak józanágát, értelmességét és üzleti jártaságát. Emellett azonban többrendbeli kifogást is hoznak fel a női szolgálati tevékenység nagyobb kifejlesztése ellen. Így hivatkoznak a nő gyengeségeire, a melyek miatt egyes szolgálatok ellátására alkalmatlan, továbbá idegességére, a mely gyakran hisztériává fejlődik és a mely a férfakkal való együttes szolgálatot, különösen a midőn az ügyek gyors elintézéséről van szó, tetemesen megnehezíti.

Eltérhetetlen üveg. Rendkívül fontosságu felfedezést mutattak be a napokban Londonban, az eltérhetetlen üvegek, mely három rétegből van összetevve. Két üveglap közül egy rékony xylonit lemezt helyeznek, ragasztóanyagú glykoset használnva és az egészet erős víznyomással összepréselik. A bemutatásnál egy kétfontos vasgolyót négy méter hosszú fonálon függesztettek fel és a golyót ingamódra megmozgatták. Ha közönséges vastag üveghez ütődött a golyó, az üveg érer darabra tört szét. A drótüveg is darabokra pattant. Az eltérhetetlen üveg csak koppant egyet. A puszkagolyó az egy ujjnyi vastag üvegről visszapattant és csak három repedést ütött rajta, míg egy másik ép olyan messziről klótt puszkagolyó hat ujjnyi fát könnyen átütött. Az új üveget állítólag gyémánttal sem lehet átvágni.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességény fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel belyeget ne küldjenek.

XXIX. K. I. Az 1875. évi XXIX. 4.-cz. szerint nem tartozik fizetési.

P. P. ny. esendő. 1. Az illető parancsnok fölfogásától függ. Ha folyvashoz, elveszti a nyugdíját. 2. Nem jár.

Hegyesics. Az, a ki rendfokozatot visel.

B. J. 36-ik Jövő tavasszal vagy azután.

Katonás. 1-3. Szolgálati ügyek. 4. Nem lehet. 5. Nem!

F. A. esendő. Ha a férj öt évig szolgált.

Cs. F. 3. 1. Átvétele teljesen bizonytalan. 2-5. Nem ismerjük anyakönyvi adatát, forduljon tehát valamely cspathoz. 6. Nem ismerjük minőségnyelvét és büntetési lapját, nem adhatunk tehát véleményt.

Forró esendő. Ugy tudjuk, hogy kötelesek kiszolgálni.

H. 21-ik.

R. S. 1. A pótszárnyparancsnoksághoz. 2. Igen.

15. Attól függ, hogy ki veszi fel az általányt.

T-1 órs 4. 1-2. Nem gyakorol a minősítésre befolyást, 3. Nem.

K. F. Dorbézolás a laktányában tilos.

M. J. 1-2. Az üres helyektől függ. 3. Talán. Az illető hivatali szolgálattal viszonyaitól függ. 4. Nem.

Magyarlajos. Csak felségkérvényvel fog sikerülni. Okmányokkal (írásbeli behívás stb.) igazolandó.

Héber. Nem.

M. J. 1. 840 kor. nyugdíj és 240 kor. laktánynyugdíj. 2. A szolgálattal idő 18-ik életévéről számít.

V. J. A családi pótlék illetékes.

B. F. esendő. A 'tiszteteknek' igen.

F. A. ny. esendő. Nős volt esendőreket nem vesznek vissza.

Mátraaljai órs. 1. Nem. 2. Nem lehet. 3. A bíróság fölfogatól függ. Mi kísérletet látunk fenntörögni.

Hú esendő. 1. A főzón egészen nyugodtan elvégezhető. 2. Az, a ki fölveszi az általányt. (Fokozati illetéket).

D. J. Műtán nem szolgált három évig, a keresztre nincs igénye.

1884. G. J. 1. Állományparancsnok lesz kihirdetve. 2. Fenti üzenet önnök is szól.

Vitatkozók. 3. Fenti D. J. alatti üzenet az ön esetére is alkalmazható.

Mezőség. Olvassa el az Illetékszab. 34. §. 2. pont oltósi bekezdését.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Elöllegek értékpapirokra. Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

☎ Telefon 153-44. szám. ☎

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétel és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzre való eladása.

Előlegnek nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk lényesség mellett vagy felzárkózás biztosíték ellen ben, jó nyomas kamattal megilletve. Utalványok, intévények és chequék beszedését vállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és e adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Előlegnek nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk lényesség mellett vagy felzárkózás biztosíték ellen ben, jó nyomas kamattal megilletve. Utalványok, intévények és chequék beszedését vállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és e adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Áthelyezettek:

1913 december hó 1-ével:

Sikorszki Zsigmond, V. számú csendőrkerületbeli százados, ipolyvási szárnyparancsnok; és

Nemessányi Lajos, VII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, brassói ideiglenes szárnyparancsnok; kölcsönösen.

szamosfalvi Panajott Sándor, VI. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, a pozsonyi 13. honvédfalozgezed tartalékába.

Rang: 1913 május 1.

Kinevezettek:

1913 december hó 1-ével:

csendőr törzsőrmeisterekké:

Pilinger József őrmester, (1. rangszám) az V.,

Kóka András " (2. ") és

Ivankevics Béla " (3. ") a VII. sz.

csendőrkerület állományában.

Okirattal megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

Rozsnyay Béla, m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli, a m. kir. nagyváradi országos csendőriskolába tartósan vezényelt százados, szárnyparancsnoki minőségben teljesített kitünő szolgálataíért.

A m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Jakabos Pál őrsvezető ez. őrmester, a balkáni háború tartama alatt a határvédelmi szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért.

Virág József próbacsendőr, az 1913. évi július hó 18-án Zilah rendezett tanácsu városban pusztított árvíz alkalmával, hat ember életének a vízbefúlástól való megmentése körül fáradozott járőrvezetőjének hathatós támogatásáért.

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Péczei János őrsvezető ez. őrmester, az orvvadászat megváltása és a vadorzók üldözése körül kifejtett igen eredményes és fáradszatlan tevékenységéért.

Hatala Mihály őrmester, Szopkó András csendőr ez. őrmester, Németh József, Ladányi József és Belső Károly csendőrök, a folyó évi augusztus hó 6-áról 7-ére menő éjjelen a hevesmegevei Szarvaskő és Felémét községekben felhőszakadás folytán bekövetkezett árvízveszély alkalmával az élet- és vagyonmentés körül tanúsított bátor és önfeláldozó szolgálataikért, valamint a kirendelt hatóságú közegzek hathatós támogatásáért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Mihálydeák János őrsvezető ez. őrmester és Gruicza Győző csendőr, az 1912. évben dühöngött eziklon által teljesen tönkretett bálványosvárjai őrs újbóli felállítása körül kifejtett oadaótt tevékenységükért.

Borza Simon és Bíró József I. csendőrök, a balkáni háború alkalmával fennállott feszült politikai mozgalmak ideje alatt őrsparancsnokuk hathatós támogatásáért, illetve azok által kiadott rendelkezések pontos végrehajtásáért.

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Kisa János II., Kóka Sándor őrsvezető ez. őrmesterek, Szalai Károly, Kadarkuti János, Sebestyén János II., Ivanich Károly, Údvári Antal, Gazsi János, Antal János, Hegedűs Vincez, Dörnyei Ferencz, Erdélyi Márk, Kollár Gyula, Roska Imre, Kő József, Szűcs Ferencz, Dorogi Márton, Szabó György I., Acsai József, Bordács Mihály, Bruder József, Dömötör József, Győri János, Lauer István, Novogradez Pál, Soltész István, Sóti István, Nagy István III., Pongrácz József és Takács Vincez csendőrök, az 1912—1913. évek folyamán lezajlott szeb nemzetiségi mozgalmak alatt a rend fenntartása és az államellenes cselekmények megváltása körül tanúsított buzgó, eredményes és fáradszatlan tevékenységükért, valamint őrsparancsnokuknak ezirányban hathatós támogatásáért.

Előléptettek:

1913 november hó 1-ével:

őrmesterekké:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Antal György, Debreczeni Gyula, Katona Miklós őrsvezető ez. őrmesterek;

őrsvezető ez. őrmesterekké:

Kovács Kálmán, Papp Sándor, Lendvay János, Simon József és Marosán Miklós csendőr ez. őrmesterek.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Scherer Ede járásőrmester, 1913 november 16-án;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Lugosán Simon őrsvezető ez. őrmester, 1913 november 16-án.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Vincez Márton csendőr ez. őrmester, 1913 november 14-én;

Vilamos és gőzerőre berendezett gyár tiszteivel, nem véges előző finom és jó hangszert szállítanak, miszt **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerszakembere. Azért ne vásároljon semmiébe hangszert, legyen az lengelő, gondnok, ezimbalom, harmonium, harmonika, fű-, rézfűvő-hangszert, har., stb., míg **Remenyi** legjobb képes árúkat és nem olcsó, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestre, Király-u. 58.** Külön köztisztviselés díjazásul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Dezso Imre, Horváth István I., Zolnai Antal őrvezető ez. őrmesterek, Pilbáth György, Csaszor József, Pálhegyi Albert csendőr ez. őrmesterek, Kiss G. Lajos, Balácsi Lajos, Kovács László, Kolek Márton, Dombóvári György, Király József, Lukács Dénes és Afra Ferencz csendőrök, 1913 november 16-án, Biró Imre őrvezető ez. őrmester és Tanka Bálint csendőr ez. őrmester, 1913 november 25-én;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Török Dávid, Palóczy József csendőr ez. őrmesterek, Bosnyák Demeter és Czeider Imre csendőrök, 1913 okt. 7-én, Homola János csendőr 1913 október 8-án, Ferge Imre csendőr ez. őrmester, 1913 november 8-án és Császár Sándor csendőr, 1913 november 15-én;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Makaria Sándor csendőr, 1913 november 7-én;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Répás József őrvezető ez. őrmester, 1913 október 28-án, Hény László csendőr 1913 november 9-én, Nemezz Ágoston csendőr ez. őrmester, 1913 nov. 12-én, Varga János II. csendőr, 1913 november 15-én és Molnár Gyula csendőr ez. őrmester, 1913 november 17-én.

ÓRÁK, ÉKSZEREK, GRAMOFONOK, LEMEZEK RÉSZLETFIZETÉSRE IS!

Legkisebb lemezek 250 K, részlete 3 — K. Mir a kesselt tartó óra «Boklans» gramofon, 50 cm-es tálcával, 6 lemezzel, kiegészítéssel 40.— K. Villamoszeblámpa 2 K. Etem (Battoria) 9 havi ágébi tartással 80 fill. Legjobb (neműn) tűgyújtó 70 fill. P — K és 240 K. Valódi horon labák 1-as 360, 2-as 460, 3-as 530, 4-es 650, 5-ös 750 K. Enyebb 12 rész-ki álló, 1-1 K-val drágább. Liga Scraper, dupla gumival, 16 K. Angol Football-csipa 9 K-tól feljebb, stb. Emlék «Betűs» gyűrű tüzárvédelemmel 80 fill. 16 karos aranyórák 450 korona. Színes órák 6 koronától feljebb. Szemtelen elismerés levél. U. Arakét, gramofonokért 10 évi, javításokért 5 évi jótállás. Tűs aranyóra, színes vészek vagy biciklizéshez. Képes árjegyzék ingyen.

Képes árjegyzék ingyen.

Tóth József, chronometer és műfórák. Szeved, Dugonics-tér 11.

SZANTÓ JÓZSEF

kerékpár, gramofon
és gépek áruháza. SZEGEDEN, a városi bérpalotában.

a csendőr-testület 10 év óta az egész országból vásárol nálam, 10,000 elismerés-levél, teljes bizalommal és tisztelettel; Elvett! Nem olcsóságok versenyénél, hanem kitűnő árut szállított; Ezzelűd képviseltem! Eredeti Pathé tűnékfűli beszélgépek és lemezek !

HELIOAL. P.B.E. MIER, POSTELION. BRITANIA és heyl kerékpárokból, kerékpár szerelések és gumikkból, csendőrségi varrógépekből, órák, válszkek mindenkori. Lemez váltásokat készítek küldök. Képes nagy árjegyzék és kottajegyzék díjtalan !

Eredeti gramofon-tűs gép és angolos lemezek. Pontos címet kérek, mert több hasonnevű egyén van Szegeden.

FOGAK

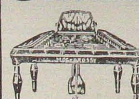
A KÖRÖK műfogra, foghúzásra, vagy fogtömésre van szükség, az forduljon hozzám! Lehet lenni csúsz fogműteremb, mely 10 éves fennállással jó hírnevet szerzett és a közönség teljes bizalmát sikerült elnyernie. «Patent» szájpadlás nélküli fogorok és egyes fogak. Csapas fogak. 32 kar. aranykoronák. Foghúzás fájdalommentesen 2 K. Fogtömés arany, platina, ezüst és cemenettel 4 K-tól. Fogtisztítás hófehérre 2 K. Az általam készített fogak szonnal megazokhatók, régiera kitűnően alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tíz évi irásbeli jótállás.

A t. csendőrségnek külön megállapított rendkívül olcsó árak! Telefon: József 41-16.

FENYVESI JENŐ

ÁLL. VIZSGÁZOTT FOGTECHNIKUS FOGTECHNIKAI MŰTERME Budapest, VII., Thököly-út 22. I. em.

Czimbalom

Legjobb színes acélcsörgővel, részlete is. Csodaszép, tiszta hangú gramofon (beszélőgép) 25 korona + fejjelbe — Husza: Fecsk Sári, Király, Rózsa, Szécsen, Szécsen, Csanád-tól legcselbb lemezek 2 K 50 f.

Hegedűk világhírű mesterek hű utánzatán.

Fuvolák, törökudák, citerák, harmonikák stb. Harók, Javilias műtermen stb.

Mogyorósy Gyula

kir. szab. hangszergyár, Bpest, VII., Rákóczi-út 71.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Gyár-u. 26. sz. (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán.)

Szíves tudomásul, hogy üzlethelyiségünket, 1913. évi november hó 1-én VI. ker., Gyár-utca 26. szám alá (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán) helyeztük át.

Szíves tudomásul, hogy 1914. évre szóló, közkedveltségnek örvendő előjegyzési naptárainkat rendelőinknek díjtalanul küldjük meg, a rendelések beérkezése sorrendjében.

Könyvnyomda, könyv-, papír- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok és felszerelési cikkek legnagyobb raktára.

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 50. szám.

Budapest, december 14.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A Bach- és Schmerling-korszak csendőrsége Magyarországon.

(1850—1876.)

Ismereti az 1850. évi patens alapján: R. L.

Az 1850. január hó 18-án kelt legfelsőbb elhatározás alapján Bach (akkori teljhatalmu miniszter, a kiről az akkori korszakot nevezik) újraszervezte az összbirodalom csendőrségét. Az összbirodalomban be foglaltatott akkoriban Magyarország is, mint helytartó bíró tartomány.

A csendőrség (országos közbiztonsági őrség) mint katonailag szervezett őrtest az összbirodalom összes koronaországaiiban egyöntetűen szerveztetett. Feladata teljesen úgy volt a szervezési törvényben (Provisorisches organisches Gesetz der Gensd'armerie in dem österreichischen Kaiserstaate 1850) körülírva, mint a magyar csendőrség szervezeti és szolgálati utasításának 1. §-ában.

A csendőrség a cs. kir. *hadserg* kiegészítő részét képezte; élvezte a katonaság részére kijáró mindennemű kiváltságokat és kitüntéseket; alá volt rendelve a katonai bírásoknak s a koronaországok területi nagyságának figyelembevételével bizonyos számú ezredre tagozódott, a melyek körülbelül ezer emberből állottak.

Az összbirodalom területén összesen 16 csendőrezred állított fel a következő területi elosztással:

Alsó-, Felső-Ausztria, Salzburg és az Inn vidéke	1
Csehország	1
Morvaország és Szilézia	1
Galiczia, Bukovina	1
Magyarország (szorosán véve)	3
Erdély	1
A temesi bánát (Vojvodina)	1
Horvát- és Szlavonországok	1
Illyria	1
Stájerország	1
Tirol és Vorarlberg	1
Lombardia	1
A velencei tartományok	1 és
Dalmácia	1

ezredet kaptak. A mint látjuk, a mai Magyarország területén összesen öt csendőrezred működött.

Az ezred élén egy ezredes, vagy alezredes parancsnokolt, a ki mellé rendszerint két tüzéstiszt volt beosztva; ezenkívül a koronaország közigazgatási felosztásához képest megfelelő számú 1. és 2. osztályú századosból, fő- és alhadnagyból, őrmesterből, tizedesből és altizedesből, azután lovas és gyalog csendőrből állott.

Az ezred rendszerint két századra (escadron), ezek 2—2 önálló szárnyra, minden szárny több szakaszra, ezek ismét több osztályra (section) s minden osztály több tizedességre (korporalschaft) és őrsőkre tagozódtak. Ezen utóbbi alosztályok létszáma nem volt egyforma, azonban általános szabály volt, hogy a tizedességek (a parancsnokló altiszten kívül) öt főnél gyengébbnek és nyolcz főnél erősebbnek, az őrsnek pedig három főnél gyengébbnek és négy főnél erősebbnek nem volt szabad lenni. A 16 csendőrezred a Bécsben székelő felügyelő (General-Inspektor) vezetése alatt állott.

Kiegészítés, előléptetés.

A csendőrség a szükséges legénységi anyagot rendszerint és legelsősorban a cs. kir. hadsereg fényleg állományából nyerte. Kivételesen tartalékosok, polgári egyének, börtön- és fegyőrök és községi közbiztonsági örök is felvehetők voltak. A csendőrségi szolgálati idő azonos volt a hadsereggel. Egyes esetekben azonban a csendőrezred parancsnoka jogosult volt a csendőrséghez besorozandó, avagy a csendőrségnél már szolgáló egyékekkel a szolgálati idő tartamára nézve külön megállapodásra lépni; szabály volt azonban, hogy a szolgálati idő tíz évnél nem lehet rövidebb.

A felvételhez szükségeseltetett:

- az osztrák állampolgárság;
- 24—36 év közötti életkor;
- nőtlen, vagy gyermektelen özvegy állapot;
- egészséges, erős testalkat és legalább öt láb öt hüvelyknyi (174 cm) testmagasság;
- irni, olvasni tudás;
- ügyes megjelenés és viselkedés, valamint kifogástalan előélet.

A csendőrséghez felveendőnek sem a polgári, sem a katonai életben nem volt szabad valamely megbélyegző cselekményt elkövetnie; a csapattól csak oly egén volt áthelyezhető, a ki fejelemcsért cselekményt nem köve-

Hegedűt, harmonikát, tárogatót,

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.
és kir. udvari és hadsereg szállít. a Rákóczi Tárogató fúvósálya, Budapest, II. Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javításra, vételre és becseselés. — Argyazék minden hangszertől külön küldetik.

tett el s a kiről feltételezhető volt, hogy a csendőrség-nél reá váró követelmények teljesítésére rátermett.

Hogy a csendőrséghez felavatandóban ezen tulajdon-ságok — nevezetesen és különösen a szepeltelen mult — valóban megvannak, arról a felvételi vizsgánál elnöklő törzstiszt és az ezredparancsnok a felelős.

A csapattól kivételesen átvethetők a — kitünő minő-sítésű — 22—40 év közötti életkorú egyének is.

Azon célból, hogy a csendőrség teljesen megbízható és elegendő mennyiségű jelentkezőt kaphasson: a fel-ügyelőség a szükséghez képest esetről-esetre állomány-szükségleti beadványt terjesztett elő a hadügyminiszter-hez. A hadügyminiszter elosztja a szükséges mennyi-séget az ezredek között s *meghagyja azok parancsno-kának, hogy a csendőrséghez jelentkezőket a követel-mények tekintetében személyes felelőssége alatti vizsgálják meg s csak ha teljesen megfelelték, akkor volt szabad őket a csendőrségnek átadni.*

Kivételes esetekben a csendőrfelügyelőség jogosult volt a hadügyminiszteriumnak javasolni, hogy a jelent-kező hiányt akként fedezhesse, hogy egy-egy alantas csendőrtisztet a sorozásokra küldhessen, a ki ott a meg-felelő anyagot kiválasztja s azt egyenesen a csendő-rséghez soroztatja.

Csapatbeli altiszt csak mint közesendőr volt átvethető.

A csendőrséghez átvett egyén, hogy valóságos csendőr lehessen, ha a csapattól közvetlenül jött át felévi, egyébként pedig egyévi próbaszolgálatot teljesített valamely szárnyparancsnokságnál. A hadsereg tényleges állomá-nyából átlépett altisztek próbaszolgálati ideje csak három hónapig tartott.

A próbaszolgálat alatt a csendőrt kioktatják a gya-korlatra (különös tekintettel a portyázó szolgálatra), vivás, birkózás, uszás, voltgierozás, lövészet szintén tárgyai voltak a kiképzésnek. A szolgálati utasításokon kívül oktatást nyert a csendőr az írás, olvasás, rövid jelentések és felvételek szerkesztéséből is. De próbára tették különféle kísérletekkel személyi bátorságát és a szolgálatban megbízhatóságát is.

A próbaszolgálat ideje alatt alkalmatlannak bizonyult egyén, ha a polgári életből vettetett át: elbocsátatták; ha közvetlenül a csendőrséghez soroztatott, akkor sor-hadi szolgálatra, ha valamely csapatstettől, akkor ezen csapathoz helyezték át. Ha a csapattól átvett egyén oly hibában szenved, a mely előbbi csapatstetténi sem volt rejtendő, vagyis ha kiderül, hogy ez már csapatstetté-nél is rossz magaviseletű volt, akkor a csapathoz való visszahelyezése az illető csapatparancsnok költségére történt; ugyancsak a csapatparancsnok térítette vissza a kincstárnak a két szold közötti többletkülönbséget is.

Tisztek átvételét a csendőrfelügyelő javaslatára a hadügyminiszter eszközölte. A törzstiszteket Ő felsége nevezte ki a hadügyminiszter ajánlatára, a ki e tekintetben megelőzőleg a csendőrségi felügyelővel és a helyg-yminiszterrel folytat tárgyalásokat.

Szolgálat.

A csendőrség jogosult és köteles szabályai értelmében a szükséghez képest úgy polgári, mint katonai egyének-ke szemben akár saját kezdeményezéséből, akár pedig az illetékes hatóság felhívására felépni és eljárni. Tekintet nélkül az állásra, köteles a csendőr elfogni a tetten-értet, a csavargót s egyéb a közbiztonságra veszélyes egyéneket, a kiket azután 24 órán belül a legközelebbi közbiztonsági hatóságnak írásbeli — sürgős esetekben szóbeli — jelentés kíséretében átad. Mindezekről a szárnyparancsnoknak jelentést (rapport) kellett tennie.

Jogosult volt a csendőr szolgálatteljesítés közben vendéglőkbe, csapszékekbe, kávéházakba s minden e fajta nyilvános helyiségbe a nap bármely órájában mind-áig, míg azon helyiség a hatósági záróráig nyitva tartható: belépni és azt kutatni, a szállodák és mende-khelyek vendégeinek névsorát átvizsgálni, a vendé-geket személyre venni s a gyanusakat előállítani. Kötelessége arra ügyelni, hogy a fentnevezett helyiségekben, valamint a színházakban és egyéb nyilvános mulató-helyeken a közbiztonság és csend meg ne zavartassék s a záróra betartassék.

Magánháza csak írásbeli parancs alapján léphetett a csendőr. Kivétel volt ez alól, ha a házbelleket vala-mely elemi kár vagy csapság következtében elől kellett figyelmeztetni, vagy üldözés közben a tettes egy magán-háza menekült. Azonban ilyenkor is, haesak a késede-lem nem járt veszélyrel, vagy a meghüstitástól nem kellett tartani, egy bizalmi férfit kellett magával vinni.

Köteles volt a szabad közlekedés fenntartását ellen-őrizni, az ez ellen vétőket őrizet alá venni és elő-állítani.

Részvett a népszámlálásnál és segített az idevonat-kozó kimutatások és lajstromok kitölténi.

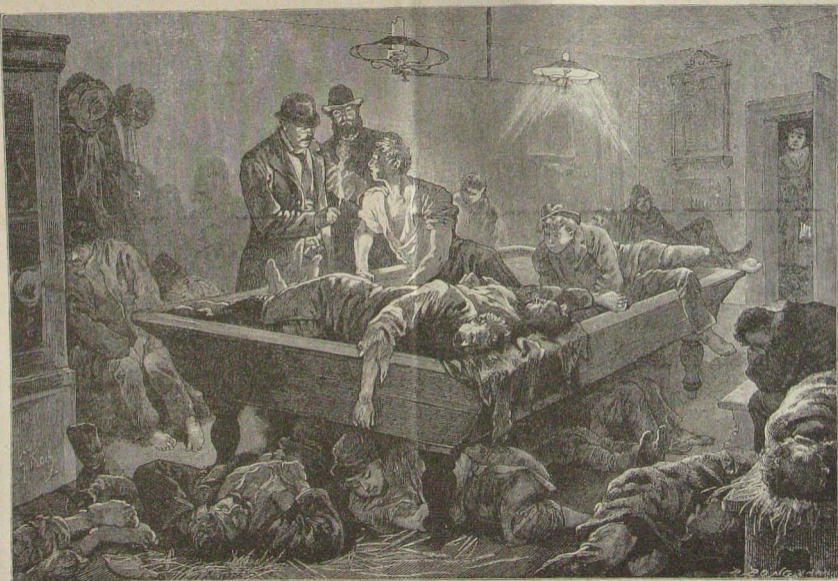
Köteles a futárokat és más utazókat, ha arra írásbeli parancsot kapott, kísérni és oltalmazni. Ezt írásbeli parancs nélkül is köteles volt oly helyen megtenni, a hol a közbiztonság nem állott valami jó lábon s uton-állók garázdálkodtak.

A szolgálatot teljesítő csendőr felszólítására köteles minden katonai egyén, rangra és rendfokozatra való tekintet nélkül nevet, rendfokozatát, ezredét és tartöz-kodási helyét bemondani; sőt különleges esetben azt a nyilvános helyiséget, a melyben szolgálaton kívül tartózkodott, köteles volt a csendőr felszólítására elhagyni; ily esetekben a csendőr szintén köteles volt az illető tiszt kívánságára nevet és azon parancsnokját, mely-hez tartozott, írásban átadni s hivatalos eljárásáért feleltes parancsnokának felelősséggel tartozott.

Altisztól lefelé minden katona köteles volt a csendőr

Ha fáj a feje ⁷ ne tévovázék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Razzia a londoni csavargók közt.

felszólítására menetlevelet, szabadságjegyét, vagy egyéb okmányát, különösen pedig az előfogati igazolványát előmutatni; a ki az okmánynyal vagy igazolványnyal nem rendelkezett, azt a csendőr ezredéhez visszakísérte. Hasonló elbánsásban voltak részesítendőek a szökevények is.

Minden csendőrnek jogában állott a hadsereg legénységét egyéne állat erőszak vagy fenyegetés útján illetéktelenül harcolni előfogatni azonnal hazaküldeni.

Hasonló jog volt a csendőrtisztnak a hadsereg bármily rendfokozatu és rangu tisztjével szemben.

Ha szükség volt rá, vagy ha az előfogatot igénybe venni szándékozó egy tiszttel egy legénységi állományú csendőr állott szemben, akkor írásbeli jelentést kellett tenni az esetről.

Katonai elszállásolnál, menetleveleknél vagy adóbehajtásnál (a mikor a rosszul fizető polgárt azzal serkentették az adó megfizetésére, hogy költségére katonaságot — néha egy századot is — szállásoltak el nála) köteles volt felszólításra a csendőrség ellenőrizni, hogy a szállásadó illetéktelen és jogtalan követelésekkel ne terheltesse, viszont, hogy a katona a szállásadó részéről a köteles illetményekben részesítessenek. A vétkeseket a katonai, illetőleg a polgári hatóságnak kellett feljelenteni.

Csapatmeneteléséknél a csendőrség egyik őrstől a másikig kíséri kellő távban a csapatot, az elmaradt katonákat sietésre serkenti, a kihágás elkövetését, valamint jogtalan követeléseket a polgári egyénnel szemben megakadályozza, a vétkes katonát az illetékes parancsnokának, a polgári egyént pedig az illetékes hatóságnak írásbeli jelentés kíséretében átadja.

Áltisztól lefelé minden szabadságolt katona köteles volt azon községben, melyben 24 órán túl tartózkodott, az őrsparancsnoknál jelentkezni. Ez külön előjegyzést vezetett az ily katonákról és ezt bejelentette a szakaszparancsnokának is ugyancsak előjegyzés végett.

Hogy a csendőrség a hivatásával egybekötött kötelemeinek pontosan megfelelhessen, köteles volt az őrskörletbe tartozó összes utakat úgy éjjel, mint nappal állandóan akként portyázni, hogy felváltva legalább a legénység egyharmadának folytonosan portyázni kellett.

Ha egy járó állomását több mint 24 órára elhagyta, köteles volt ezt a községi elöljárónál bejelenteni, a ki erről előjegyzést vezetett.

Ugyancsak hasonló szolgálati könyvet vezet minden őrsparancsnok (és tizedes), a melybe a teljesített szolgálatoakat bevezeti.

Bizonyos időszakokban a tizedesek és őrsők a nekik kiutalt őrskörlet határára járőralkalmat fogadosítanak; ezeknek idejét és helyét az ezredparancsnok — a közigazgatási hatósággal egyetértőleg — állapítja meg.

Ezen találkozásokkor kieserélik a járőrök a magukkal hozott feljegyzések alapján észlelteiket, kötelesek a

fogylokat továbbkísérni, úgyszintén a szárnyparancsnok sághoz szóló jelentéseket kieserélni, illetőleg átadni. A szolgálati könyvnek egyébként pontosan tartalmaznia kellett a találkozás, a foglyatadás és a jelentéskieseréles összes mozzanatait.

A politikai és egyéb polgári hatóságoknak a csendőrségbezi viszonyát az alábbiak szabályozzák: A helytartó, a főügyész (az országos bíróság vezetője) és egyáltalában mindazok a hatóságok, a melyek a koronaországokban a politikai, igazságszolgáltatási és pénzügyi vezetéssel voltak megbízva, a csendőrséget felvilágosításért vagy karhatalom gyanánt igénybe vehették s e tekintetben saját belátásuk szerint akár a csendőrpáncsnokszághoz, akár közvetlenül valamely alosztályhoz fordulhattak.

A kerületi előjáró, a bíróság, az ügyész és a városkapitány *felhívást* intéztek a szárvny- és az ennek alárendelt parancsnokságoknak. A járáskapitány (Bezirkshauptmann) hasonló felhívást intézhetett a szárnyparancsnokhoz és az alája rendelt parancsnokságokhoz. A járásbíró (Bezirksrichter) csak a tizedesség- és őrsparancsnokságokhoz intézhetett felhívást. Hasonló joggal bírt a működési körrel felrubázott polgármester is.

A csendőrségi szolgálat mikénti végrehajtásába a polgári és katonai hatóságok nem szólhattak bele.

Elv volt, hogy — a mennyiben nem saját kezdeményezéssel szolgálatról van szó, tehát nem kizárólag saját felhívására működik — a csendőrség csakis akkor léphet fel valamely polgári vagy katonai hatóság felhívására, ha az írásbeli felhívást intéz hozzá.

Szóbeli parancsot csakis az ezredköteleken belül álló előjárók adhattak.

Már említettem, hogy a községi előjáróság hivatott és köteles volt a csendőrség működését ellenőrizni; e czélból felettes hatóságának bizonyos időközökben jelentést tenni tartozott. (Vége köv.)

A csendőrsök közzagzdálkodása.

Irta: Argus.

(Vége.)

Ujabb már a házinyul-tenyésztés is igen hasznosnak ígérkezik. Ennek a tartása is kevésbe kerül, a mellett szaporoságánál és izletes husánál fogva igen előnyös. Csakhogy nem ajánlatos vermekben vagy épületekben tartani, mert a földet össze-vissza turkálja s az épületeket megromálja. Legjobb deszkából készült záros ketrecekben tartani. A himek közül, évenkénti újabb és újabb felváltás mellett, legfeljebb csak kettőt szabad meghagyni s ezeket is, a párosodás idejét kivéve, a nőtényektől mindig elkülönítve kell tartani. Ugyancsak így kell elkülöníteni a szaporodóféiben levő nőtényt is és a ketreczét a szaporodás idejére törekes szalmával bealmozni, hogy kicsinyeinek alkalmas fészket készíthessen benne. A szaporulat egyhónapos, hathetes korában már fogyasztható.

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legintányosabb áron
ERRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÜT 8. SZ.
Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 82—59.

BUTOR

Meglepett csempészek.

Kecsét vagy birkát tartani a pusztán vagy falusi őrsőknek ajánlatos ugyan, de csak nyáron érdemes. Ellenben az őszi és a téli időszakban, azonnali levágásra beszerezni, bármelyik őrsnek is ajánlható. Magam is próbáltam és igen jól kifejtete magát. Azt tapasztaltam azonban, hogy csak akkor érdemes vele foglalkozni, ha tulajdonosoktól otthon és nem a vásáron kereskedőktől vesszük. Közvetlen a tenyésztőtől, kifejezetten saját fogyasztásra, kovás alkudozás mellett elég jutányosan meg lehet szerezni, de már piacokon, vásárokon kereskedőktől, sokszor másod-, harmadkézből venni, alig jön kevesebbe, mintha mézáróstól vennénk.

Ezekkel, azt hiszem, kimerítettem a közgazdálkodás körüli termelés és tenyésztésre vonatkozó adatokat. Most áttérek a közgazdálkodásnál szükséges és csak vásárlás utján beszerezhető czikkkel beszerzési módozataira.

Azokról a czikkekről, a melyeket csak kereskedőktől szerezhetünk be, mint pl. cukor, kávé, fűszerek stb., csak annyit említek meg, hogy legjobb állandóan egy és ugyanazon kereskedőtől vásárolni, még pedig a mit lehet, csak nagyban. Ezzel bizonyos előnyt biztosíthatunk magunknak úgy az árnál, mint a minőségénél és a mértékénél. Mert egy jóízűt és állandó vevőt a kereskedő nem igen szeret elveszíteni, ép ezért bizonyos ármérséklettel és szükséges kiszolgálással biztosítani igyekszik magának.

Ugyanez így kell eljárunk a husztyúséglet beszerzésénél is. Ennél is elárunk, még kisközsegekben is, 8-10 fillér árkedvezményt, ha folytonosan egy és ugyanazon mézáróstól, illetve bentemestertől vásárolunk. Természetesen sulyt kell fektetni arra is, hogy csak olyan kereskedőtől vásároljunk, a melyiktől csak jó minőségű árukat kaphatunk.

Ha az őrsparancsnok és gazdálkodásvezető elég ügyesek és tapintatosak ezeknek megválasztásában, sok előnyt biztosíthatnak a közgazdálkodásnak. A szükséges érintkezés és szívélyes modor a legjobb ajánlólevél itt is, mint sok más eljárásunknál.

Más egyéb, pl. gabona, tengeri, bab, zöldség stb. bevásárlásánál azonban, ha t. i. ilyeneket magunk nem termelhetünk, sohse forduljunk kereskedőkhöz. Ezeket mindenütt és mindenkor előnyösebb közvetlen a termelőkötől beszerezni és pedig rendszeren a cséplés, bab- vagy tengeriszén, illetve a zöldség felszedése idejében.

Ilyenkor a termelők legnagyobb részének szüksége van a pénzre napszamosok kifizetésére s más sürgős kiadások fedezésére és az árak mikénti alakulásával sincsenek még tisztában egészen, tehát olcsóbban meg lehet tőlük kapni mindent.

Az őrsök legénységének igen jó alkalma nyílik szolgálati eljárás közben kipróbálni, hogy kitől és mit lehet olcsón beszerezni. Rá kell tehát szoktatni a legénységet, hogy ne háritsanak minden ily dolgot a gazdál-

kodásvezetőre, hanem mindannyian puhatoznak előnyös bevásárlási forrás után és tapasztalataikat otthon egymással közölve, a legjutányosabb helyről való vásárlásban állapotodjanak meg.

En mindig igen jó eredményt értem el ezzel az intézkedéssel. Magam is mindannyiszor érdeklődtem, de a legénységet is rászoktattam, hogy tudakozódjanak ilyen bevásárlási források után. S ilyen eljárás mellett pl. egyik őrsön a piaci áraknál egy koronával olcsóbban és kétszer rostált gabonát szerezhettem be. Ugyanott 20-30 fillérrel olcsóbban vettem meg zsákszámra a csöves tengerit, mint mások s még emellett úgy a gabonát, mint a tengerit, a termés színhelyétől fizetés nélkül be is szállították. Ezzel elértem azt, hogy míg elődeink ugyanazon az őrsön bárom év alatt, rendszeres viszonyok között, semmi gyarapodást sem voltak képesek felmutatni, az én vezetésem és oktatásom alapján ³/₄ év alatt fejenként 82 koronával emelkedett az őrs vagyon.

Elődeink pl. az előző őszön a piaci árak szerint kereskedőktől és magánosoktól is, de a piacon, 200 K értékű csöves tengerit vásárolván, két darab sertés felhizlalása és a tenyészbaromfi kiteleltetése után májusban csak hét zsák csöves tengerit voltak képesek felmutatni. En pedig ugyanolyan termésvizonyok között a gabonát is — mint említém — egy koronával olcsóbban vettem; tengerit pedig csak 134 koronáért szereztem be, mégis két sertés felhizlalása és a baromfi kiteleltetése után hét métermálva szemes tengerink került eladásra, a melyért az ősszel kiadott összegnek majdnem ³/₄-át visszakaptuk tavasszal.

Nagyon természetes, hogy az említett 82 K gyarapodás nem épen a gabona és tengeri bevásárlásánál ekként mutatkozó különlethez és nyereségből került, hanem az időnként eladott felesleges és nélkülözhető baromfi, tojás, malacok árából és a minden teren való jutányos vásárlásoknál elért vagyoni gyarapodásból keletkezett.

S a mellett, hogy olcsón, de jól éltünk, a szemelő számparancsnokom ősszel, a dusan megrakott élekmamránk, gabona-, tengeri- és tüzfakészletünk, baromfi és sertésállományunk láttára, még meg is dicsért bennünket, midőn jelentettem, hogy mindezeket milyen olcsó árban szereztuk meg.

Nyolcz esztendei külszolgálatom alatt öt őrsön voltam s azok egyikén — mint fentebb is említettem — majdnem semmiből tudtam két, év alatt 148 K fejenkénti vagyont teremteni az elmondott módszer szerint, de a többi őrsön se vesztettem el a befizetett tökömből egyetlen fillért sem, sőt mindenikről, ottlétem tartamához képest 50-80 K gyarapodást vittem el s emellett egy-egy jól rendezett viszonyok között levő közgazdálkodást hagytam vissza. Pedig a napi betét mindenütt, az akkori viszonyoknak megfelelően, 90 fillér volt s a termés- és

Valódi tajtékipák, szipkák

valamint az összes **dohányzó-orszók** legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Kárász-utca 6. — Alapítva 1866-ban

Ősendőrség részére előnyös részleltetési kedvezmény! Kívánságra képes árjegyzékkel, valamint őrsöknek választékul szolgál.

létszámviszonyok se voltak mindig kedvezők és sohasem voltam egyetlen olyan őrsön sem, a hol uradalmaktól vagy magánosoktól ingyen földet vagy tűzifát — a mi különben tiltva is van, — vagy számba se vehető árért bárnit is kaphattunk volna.

Hanem az bizonyos, hogy úgy gazdálkodásvezető, mint később másodaltiszt és őrsparancsnok koromban nem szolgált velem egyetlen csendőr vagy altiszt sem, a kit, ha eleinte buzódozott is a közzgazdálkodási vagyongyarapításához való fentebbi módszer szerinti közreműködéstől, hosszas és erélyes befolyásolás mellett rá ne tudtam volna arra szorítani. S ha egy őrsön egyetlen kettőt bevezettem a kellő eljárásba, ez már magától vitte a többit, úgy hogy csak épen felügyeltem őket.

Mindezekből kifolyólag, mint azt cikkem elején is említettem, személyes tapasztalatból állíthatom, hogy az őrsök közvagyoni állapotának minősége sohasem a létszám és termésvizonyoktól és nem is a drágább vagy olcsóbb megélhetéstől függ csupán, hanem attól, hogy mennyire törekszik a legénység a közzvagyon gyarapításában közreműködni.

Ott, a hol az őrsparancsnok és a legénység csak fogyasztani tud, de a beszerzés súlyos feladatát egyedül a közzgazdálkodásvezetőre bányítja; s a hol az őrsparancsnok és gazdálkodásvezető nem bír kellő befolyást gyakorolni e tekintetben az őrs legénységére, sőt maga sem rendelkezik kellő tapasztalattal vagy nem jár elől jó példával a többiek előtt, rendezett anyagi viszonyú közzgazdálkodás sohasem volt és nem is lesz, de nem volt és nem is lesz a legénység se megelégedett.

Ellenben ott, a hol az őrsparancsnok és közzgazdálkodásvezető tördök a gazdálkodással s e tekintetben a többi legénységet is együttesen és oly erélyesen befolyásolják, buzdítják, hogy a közzvagyon fenntartására és gyarapítására közös akarattal és vállvetve mindenki a saját tudása és tapasztalata szerint közreműködik; s a mi szinten főkövetelmény, egy minden tekintetben megfelelő főzönőt állandóitani tudnak: — a közzgazdálkodás mindenkor rendezett anyagi viszonyok között lesz tartható; az egyeseknek eltávozáskor való kielégítése soha akadályba nem ütközik; az őrs soha adósságba nem keveredik; a naponkénti ellátás mindig kifogástalan s egyszersmind a jó és bőséges ellátás mellett a legénység is egészséges, megelégedett és szolgálatképes lesz és a mi a legfőbb, a saját anyagi viszonyaira nézve is megtanulja a takarékoskosságot.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Ügyes fogások.

Alig múlik el nap, hogy valamilyen nagyobb szabású csaló csinyról ne írának az újságok. Nálunk hát Istennek, még nem elég leleményesek a derék emberek, s ezen

a téren határozottan a külföld viszi el az elsőséget. Azt azonban meg kell adni nekik, hogy nem egyszer nagyon mulatságosan intézik ügyeiket, úgyannyira, hogy nem tudja az ember, min csodálkozzék jobban a csalók találmányosságán vagy a becsapottak könnyen hívőségén, hogy ne mondjuk — butaságán.

Talán még mindenki emlékszik Humbertné esetére. Ezen ügyes, okos nő a legravaszabb, legokosabb párisi bankárkört tiz évig vezette az orruknál fogva. Kitalált egy mesét egy ládaba zárt vagyronról, a melynek a kulcsához nem juthat hozzá hosszadalmas és bonyolult pórei miatt. És az óvatoss pénzemberek milliókat hiteleztek erre a mesére... Mikor aztán azt a pénzeskrényt végre mégis felnyitották, mindössze egy fületlen gombot találtak benne.

Egész csinos és érdekes téma az a „találmány” is, hogy lehet a tengervizből aranyat nyerni? Persze ehhez is sok pénz, és nagy befektetés kell, mert a nagyotkéssek általában csak olyan tervekben bíznak, a mibe legelőbb egy fél milliót lehet befeverni. Apróságokkal nem foglalkoznak. Szolid vállalkozások iránt, a melyekből egy ügyes ember — ha megkapja — tízezer korona befektetésből 50 ezret tudna nyerni, ilyenek iránt nem érdeklődnek. De szívesen áldoznak egy milliót, ha egy jó svadaju szelhámos hálójába kerülnek.

A „tengervizből aranyat” című trükk áldozata lett például évekkel ezelőtt egy John S. Moore nevű amerikai milliárdos, a kinek két millió koronájába került a következő eset. Megjelent nála két ügyes szelhámos s ezek felszólították, hogy csináljon egy konzorciumot a találmány értékésítése számára.

— Miről van szó? — kérdezte Moore.

— Arról, hogy eljárnásunk folytán kivonjak a tenger vizében levő tömegtelen mennyiségű aranyat — volt a válasz.

— Mennyi pénz kell ehhez? — kérdezte ismét a milliomos.

— Két-három millió.

— És be tudják önök bizonyítani, hogy ezt tényleg meg lehet csinálni?

— Igen.

— Akkor én magam adom elő a szükséges pénzt.

Azzal elmentek valamennyien egy vegyészhez, attól vettek tiz-tizenöt kiló tiszta biganyt. Ezt zsákba tették s a milliomos szemelátára összekeverték valami fehér színű folyadékkal. A zsákok aután lesüllyesztették a tengerbe, ahonnét másnap vették csak ki. Mikor a biganyt Moore jelenlétében meganalizálták, kitűnt, hogy az a tengerben aranyalmagmá változott. E meggyőző bizonyosság előtt meghajolt a kupzsi milliomos, a kinek eszébe sem jutott az a gondolat, hogy a szelhámosok azzal a fehér folyadékkal keverték az aranyat a higanyhoz, a melyet a szeme előtt öntöttek a zacskóba.

Most már elcsépezt trükk, de annak idején jó volt a gyémántok mesterséges előállítása is. Az ilyen esetek ugyan legtöbbször nemkerülnek a nyilvánosságra, mert a kárvallottak szégyenlik a butaságukat, de egy esetről mégis van pozitív tudomásunk. Az áldozat egy dél-afrikai gyémántbánya tulajdonosa, a ki a „találmány” segítségével uralkodni akart a gyémánt piacon, s ezért mindent elkövetett, hogy a kísérletek titokban maradjanak. Feljött Párisba a munkát személyesen ellenőrizni, s a próbák oly jól sikerültek, hogy ő habozás nélkül bi-

Varrógép, kerékpár,
gramofon és lemezek
Nagy javítóműhely.

LEGOLCSÓBB ÉS LEGJOBB BESZERZÉSI FORRÁS.
kedvező részletre Havonta új felvételek.
Mindenféle alkatrészek kaphatók.
Zománczó és nikkelező intézet. — Árjegyzék ingyen.

KELEMEN ÉS TÁRSA, SZEGED.

zött rá a feltalálóra egy millió koronát. A rendőrség derítette ki, hogy a kísérleteknél a «mű gyémánt» jó előre oda volt készítve...

A legjobban jövedelmez az antikvitásokkal való kereskedés. A megzavagodott bankárok és üzletemberek, a kik saját szakmájukban mint szakértők szerepelnek, — többnyire azt hiszik, hogy a művészetek történetében is szakértőkké válnak. És erre az önbizalomra lehet a legbiztosabban építeni. Még pedig a következőképen:

Kibérelnek valahol Francia- vagy Olaszországban egy ódon, roskadozó kastélyt, azt berendezik régi butorokkal, s feldíszítik híres emberek festményeivel. Minél régebbi minden, annál jobb. Annál inkább elhiszi az utas, a ki véletlenül vetődik arra a tájra, hogy egy aranybányára bukkant, a melynek tulajdonosa, a tönkrement földesúr most kénszerítve van «családi ereklyéitől» megválni. A vendéget az eszégényedet család egy régi szolgálója fogadja, — lehetőleg mogorván, haragosan. A szebb «műkinceseket» nem is szívesen mutatja meg, mintha csak fájna neki megválni ezektől a régi emlékektől. Itt nem lehet csalódni, kiált fel a művészről, s debogó mutatja meg szakértőnek... majd, hogy még az elhalászta az óra elől... inkább ad potom tizezer frankot egy olyan darabért, a mi legfeljebb száz frankot ér...

Ennek a következménye aztán természetesen az, hogy Morgan, Harriman s más pénzkirályok világhírű kép-tárában egész értéktelen hamisítványok is vannak. Morgan például egyszer óriási pénzeket fizetett egy Boticelli-féle olajfestményért, holott tudott dolog, Boticellinek csak tempera festményei vannak.

... Bizony, bizony, az emberek butaságára spekulálni, a legjobb üzlet.

KÉPEINKHEZ.

Razzia a londoni csavargók közt.

A világvárosok büszke palotái mellett úgyszólván észrevétlenül huzódnak meg a nyomor, a szenny és bűn tanyái. A szegénycsoklakta városrészek piszkos lebujaí, kvártélyos lakásai ezek, a melyekben a lakosság sűrűdéke, a züllött családok, munkanélküli csavargók, szülők nélküli romlott gyermekek, iszákos nők és férfiak adnak találkozót egymásnak. Egész napon át szétszórta élnek a nagy világvárosok forgatagában ezek a számtalan alakok, ám este, különösen a téli időszakban, mikor metsző szél sivit végig a nagy bérpaloták sorai között, benépesítik a palinkás butikok, füstös csapszékék, gyanus kávémérések piszkos helyiségeit, hogy mielőtt zsuflott kvártélyokon nyugovóra térnének, megszokott palinkájukat vagy olcsó teájukat elfogyasztsák. Sőt nagyobb-résben ott is maradnak egész éjjelre e gyanus helyiségek mellékzobáiban, konyháiban s rozoga billiárdokon, szenesládák vagy a padlón végignyulva keresnek pihenést rongyokba burkolt s hidegtől meggömböredett tagjaikkal.

Hiába vannak a szegényházak, a hatóságok intézkedései, a rendőrség razzái s a naponkénti eltoloncolások, a világvárosok eme parazitáit megfékezni, rendes helyre szoktatni, számukat csökkenteni nem lehet. Képeink egyikén egy ilyen londoni lebujaí mutatunk be olvasóinknak, a melyben a rendőrség épen a csavargók egész csoportját lepte meg, nagy rémülettel kelve a helyiség minden zugában meghúzódott gyanus alakok között.

Meglepett csempészek.

Az előbb említettekhez ugyancsak hasonló alakok a határszéli csempészek, a kik a legraffináltabb fűrűfűrel járulan utakon, eltakart ösvényeken bolyongva igyekeznek kijátszani a határőrök éberségét. Vad, elszánt, mindenre képes népség ez s bizony, ha menekülésük megkívánja, sokszor élet-halálharcot vívnak a pénzügyőrökkel és határőrökkel s nem rettennek vissza a gyilkosságtól sem.

Ha azonban még elég idő van a menekülésre, akkor eszeveszetteen rohanna, magukkal czipelik a csempészett tárgyakat, hogy ha már megszövednek érte, legalább megmenthesek a rajtuküfött határ- vagy pénzügyőrök elől. Hogy pedig menekülésüket megkönnyíthessék, már előre elhárítanak utjokból minden akadályt s ha valahol folyók szelik át a menekülés útját, a parti fák és bokrok alatt előre elrejtett csónak vár rájuk s ha egyszer megközelíthetik vagy belevehetik magukat, mint az a köztölt képen is látható, még a puszkaszó se bírja őket menekülésükben megállítani.

HIREK.

Baleset. Szudarovich Béla hadnagy, zernesti szakaszparancsnok, november 26-án Orlát községből állomáshelyére utaztatva, vonatcsatlakozás hiányában Brassóban meghalt. Reggel, midőn már majdnem teljesen fel volt öltözve, zubbonyát akarta magára venni, melynek zsebéből egy 6 mm-es Klement-féle zsebpisztoly véletlenül a földre esett és elsült. A pisztoly lövedéke a hadnagy jobbábrába hatolt és a czombban fölfelé haladtában megakadt. A sebesült hadnagy a brassói városi kórházba szállítottatt, a hol a lövedék műtét útján lábból eltávolítottatt. A sérülés, ha szövődmények nem állnak be, utókövetkezmények nélkül, gyorsan fog gyógyulni.

Halálos baleset. Gy. Szücs Lajos őrsvezető ez. őrmester, kiskunmajnai őrsparancsnok, Porga Gyula ottani őrsbeli próbacsendőrt, december 4-én este 1/9 órakerismétlőpisztolyal véletlenül agyonlőttte. Az eset kivizsgálására a hadbíró a helyszínére kiszállott.

Leégett őrszlaktanya. A beregmezei Szarvasháza községben, november 29-én este 7 óraker Mermerstein Eizik lakóházában tűz keletkezett, mely az azzal egy fedél alá épített őrszlaktanyát is teljesen elhamvasztotta. Iroda, pénztár, butorzat, a legénység ruházata és fegyverzele a legénység által megmentettet, csupán a padlón elhelyezett szennyes ruhaládában volt kincstári és magánféhőnemű égett oda. Az őrs ideiglenes elhelyezéséről gondoskodás történt.

Egy őrmester megsebesítése. Mohai István őrsvezető ez. őrmester, nagyiklói őrsparancsnokot, november 29-én este 8 óraker, midőn az őrsridából lakására ment, Kimpán László és Kóser János nagyiklói legények, afeletti bosszujokból, hogy az őrmester őket kihágásért több ízben feljelentette, orozva megtámadták és ködöbálásokkal súlyosan megsebesítették. A boismerésben levő tettesek az őrs legénység által elfogva, a számosújvári kir. járársósnagynak átadattak.

Kérelem. Horváth János, ideiglenes szabadságon levő csendőr, ki Verseczen, Zsák-utca 9. szám alatt lakik, kéri a vele 1911-ben az ekési őrsben együtt szolgált Réti István csendőrt, hogy egy fontos magánügy elintézésé czéljából címét közölje vele.

KÜLÖNFÉLÉK

A leghosszabb alagutak. Egy közlekedési újság abból az alkalomból, hogy nemsokára átadják a forgalomnak Németország leghosszabb alagútját, a Distelrasen-alagutat, Elm mellett a bern-frankfurti vasúti vonalon, az alábbi kimutatást közli a világ leghosszabb alagútjairól.

Név	Ország	Hosszúság méterekben
Simplon	Svájc—Olaszország	19,803
Szent Gotthard	Svájc	14,998
Lötschberg	"	14,536
Mt. Cenis	Francozia—Olaszország	12,233
Arlberg	Ausztria	10,270
Ricken	Svájc	8,604
Tauern	Ausztria	8,585
Münster-Grenchon	Svájc	8,560
Giovi-Gallerie	Olaszország	8,260
Hauenstein (ép. al.)	Svájc	8,148
Col di Tenda	Olaszország	8,100
Karawanka	Ausztria	8,016
Borgello	Olaszország	7,750
Hoosac	Észak-Amerika	7,640
Severn	Anglia	7,260
Marianopoli	Szicília	6,480
Wochein	Ausztria	6,300
Distelrasen (ép. al.)	Németország	6,300
Sutro	Észak-Amerika	6,000
Albua	Svájc	5,964
Totley	Anglia	5,693
Nerthe	Francoziaország	5,620
Gravehuls	Norvégia	5,311
Uspalle	Argentína-Chile	5,035

Az étkezés tudománya. Egy amerikai orvos — a név nem fontos, a multkoriban könyvet írt az étkezés egészségéről. A derék amerikai könyvében azt az állítást kockáztatja meg, hogy az úgynevezett nehéz ételeknek ismert élelmiszerek tulajdonképpen könnyen emészthetőek, ellenben a fehér háról azt állítja, hogy téves az a róla általánosan elterjedt nézet, hogy ez a hal foszfortartalma miatt jótékony hatással volna az idegekre, meg pedig azért, mert egyáltalán nem foszfortartalmú. Annál nagyobb dicsőréttel emlékszik meg az osztrigáról. Az étkezés tudósának állítása szerint ugyanis az osztriga rendkívüli mértékben táplálja az agyat, s különösen a szellemi munkás nyelheti le jó lelkiismerettel és abban a tudatban, hogy minden lenyelt osztriga egy új gondolatot, vagy egy oldalnyi új értékes kéziratot jelent. A szerző ilykép — szórakoztatva és oktatra — sorra veszi az összes ételneveket, mig nem a pecsenyéken és szárnyasokon keresztül elérkezik az édes zésztákhöz. Ezeket a tudományosan képzett evő bizonyos tisztelettel élvezheti, mert túlnyomó részben szénhidrátokból állnak, s ezért a testre legalább is oly fontosak, mint a fehéryeanyagok. Végül a kávé és a szivar is egészségügyi bírálattal részesülnek, mely mindkét esetben igen előnyös.

A német császár mint az állatok barátja. A német császár nemrégiben a berlini Tiergartenen átlógvott és az egyik út felől egy nagy bernáthegyi kutyát pillantott meg, mely libegve és kimerülve egy ócskavassal és hasonlókkal túlságosan megterhelt kocsit vontatott. A kocsi gazdája nemhogy segített volna a kutya túlnagy terhén, de káromkodás közben folyton ütegette.

A császár gyorsan odalovagolt és szó nélkül elállta a fogat útját és baragos szemmel méregette a fogat gazdáját. Azonnal ott termett egy rendőr, kit a császár az ember feljelentésével megbízáván, eltávította. Másnap a császár küldötte 250 márkáért megvásárolta a kutyát, mely ár némi vigasztalás volt az állatkínzásért szenvedett büntetés mellett. — A másik eset a következő. A császár a helgolandi vizeken járt Hohenzollern nevű hajóján és erős vihar közben óvatosan ment a hajó a kikötőbe. A császár észrevette, hogy a hajójával egy irányban járó halászbarkák egyikéről egy erős hullám lesöpört egy kutyát a tengerbe. A császári hajót követő kisérő hajóról egy matróz a vízbe ugrott és a küzködő kutyát kimentette. A császár, a ki az egész jelenetet figyelemmel kísért, a matrózt a Hohenzollern hajóra maga elé parancsolta és megkérdezte, nem volt-e kissé meggondolatlan, hogy életét a veszedelmes hullámokban kockáztatta. A matróz azt válaszolta, hogy igen jó és kitartó úszó és hogy már más ízben is mentett ki állatot a hullámok közül. «Akkor fiam» — mondta a császár — «nagy állatbarát vagy.» «Igenis felség» — válaszolt a matróz. «Ha így van a dolog, akkor emlékül megtarthatod a kutyát, melyet gazdájától meg fogok vásárolni», hangzott a császár határozata. Így is történt. A császárnak tetszett a matróz bátorsága és nyíltsága, a Hohenzollern legénységébe soroztatta és csakhamar főmatrózzá léptette elő.

Gyilkosság hipnozissal. Egy arkansasi farmerekből álló esküdttörtség bűnösnek mondotta ki a magnetikus tudományok egyik tanárát két asszonynak hipnozissal való meggyilkolásában. A vádlott, félig vak, ősz ember, a neve Farrel. Az ítélet ellen nem tiltakozott, fölbbezését se jelentett be. A gyilkosság eszköze egy Turner nevű ember volt, a ki Farrel hipnotikus hatalma alatt megmérgezte feleségét, mostohaléányát és azután öngyilkosságot kísérelt meg. A bűn Turner naplójából derült ki. A nyilván örült ember elhítte Farrelnek, hogy régen meghalt Róbert fia azt kívánja, hogy ő is, meg a felesége is kövesse a másvilágra. A szerető fiú azonban kikötötte azt is, hogy szülei teljesen vagyonaltalanul hagyják oda a földet és pénzüket legjobb lesz, ha Farrel professzorra hagyják. Két nappal a gyilkosság előtt Turner ezeket írta naplójába: «Farrel tanár is úgy döntött, hogy leghelyesebb lesz Robert kívánságait teljesíteni. Ő már megszerezte a mérget is. A végrendelet megírta már, csak ez van hátra, hogy aláírjam. Holnap ez is megtörténik». A hullák mellett megtalálták a végrendeletet és az Farrelt tette meg kizárólagos örökösnek. Az esküdtek ítékezése után a város minden harangja megszólalt. E jelle a lakosság abahagyta a munkát, a törvényszék elé sietett és örvendezve vette tudomásul az ítéletet. Mialatt börtönbe kísérték, Farrel ezeket mondotta. «A másvilág nagy szellemei tudnak megpróbáltatásomról és szenvedéseimről. A halottak mellett tanuskodnak!»

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kézirátot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyeget ne küldjenek.

Ahánvsövgyi öreg csendőr. Ilyen szörzálhasagatászeri közgazdálkodási viták eldöntésébe nem bocsátkozunk. Ha panasz van, forduljon előjáróhoz.

C. csendőr. Ha a kulesot megkapta, igen.

Culpa. Nem kell kérni.

Huszár. Az illetékszabályzat határosványai mérvadók.

Detonát. 1. A hatóság dolga. 2. A 3. oszt. logénységi katonai szolgálati jel csak a teljes 6 évet szolgált egyének részére illetékes.

13. A katonai büntetőtörvényekbe átközik s a kérszett rovatban nem szerepelhet.

Csendőr. Menetelőzetten kívül bármikor viselheti. (Piros szalagon.)

23. XX. 1. Igen. 2. Az őrsirodában levő ágy lebérményjéti.

L. E. 1. Helyesen értelmezi. 2. A megjelöléstől. 3. Be kell bizonyítani, hogy mindez tényleg így történt.

Határszéli csendőr. Már megkezdődött.

25 Cs. Csak akkor viselheti, ha újból kinevezik.

Dunamenti őrs. Nem volt mozgósítás. — A határszéli szolgálat állandó.

Határrendeszet. Az előjárók majd elintézik.

K. őrmester. Az illetékszabályzat határosványai mérvadók.

Kosna. Bajtársainak van igazsa.

Szakolcza. Egyelőre felsőbb intézkedés folytán csak nőtlének jönnek tekintetbe. A jövőre nézve nem nyilatkozhatunk.

V. csendőr. 1. Ha be tudja igazolni, hogy nem ön a hibás — talán sikerül. 2. Fenti üzenet önmök is szól.

Alázatos. Nem illetékes.

Sz. E. 1. Nézetünk szerint nem. 2. Nem számít be. 3. Talán — ha be tudja igazolni, hogy a megsabítás nem az ön hibája folytán keletkezett.

Sorsjegyekről: Sztán csendőr., M., Nagylak., Igali őrs. sorsjegyei nem nyertek. — E. F. Sorsjegye jegyzékünkben nem fordul elő.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Ideiglenes nyugállományba helyezettek:

1913 december hó 1-ével:

Halász Mihály, VII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rok-kant, mindennemű népfőlkélesi szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Kőszeg.

Táborosi Sándor, II. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rok-kant, mindennemű népfőlkélesi szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Karánsebes.

Okirattal megdicsértettek:

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Czinki József csendőr, mert előjáró különítmény parancsnokát egy életveszélyes támadástól, a kellő pil-lanatban alkalmazott eredményes kardfegyverhasználat-tal válságos helyzetéből kiszabadította s megmentette.

Jóna Sándor őrsvezető ez. őrmester és Tatár János csendőr, mert midőn a balatonlellei furdőkülönítmény két tagja nagyszámú fellázadt tömeg által megtámadta-tott, a vett értesülés után azonnal a leggyorsabban a helyszínére siettek s ott megfelelő határozott fellépéssel az életveszélyben forgó bajtársaikat válságos helyzetük-ből kiszabadították.

Előléptettek:

1913 december hó 1-ével:

őrsvezető ez. őrmesterekké:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Hilak Ferencz, Vendég Gergely, Papp György és Kicsindi János csendőr ez. őrmesterek.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár tőlöröl nem képes olcsó finom és jó hangszert szállítani, mert **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerekné-lye. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedő, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, reznyhangszer, lírá, stb., míg **Remenyi** legújabb ábrá-nyez ykét át nem olvasta, mely egyen és bérménye kintiek **Budapestről, Király u. 58.** Kétféle költészetes díjtalanul, kivétel a világ minden részébe nagyban és kezesben. Az összes hangszerek javítása szakszertűen és olcsón. — Minden hangszertől külön külön árgyártek berendezés.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapirokra.

Családi házak és telepek létenítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakberletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és keszpénzert való eladása.

Előfordunk betéteket takarékpénztári könyvekre. 1. Oly takarékbetét után, melyeket hat hónapig felmondási idő lekötsé mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával). 2. Oly tek- betét után, melynek a betevő az 1. pontban jelzet: "az adási időt ki nem kóli, 3% (há) és fel betéti kamat" fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előlegtel nyultunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidék. inte- zetek részvegyeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy "el- zálogos biztosíték ellen ber, ju anyos kamattal nélletel. Utalványok, intévények és chequok beszedését elv. lalja igen mérsékelt költségek felszámításával. Veszünk ér e adunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

A II. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel elláttattott:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Szabó Elek csendőr, 1913 november 26-án.

Járőrvezetői jelvényvel elláttattak:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Ani Péter, Kanász András, Árpástoán János, Császár János, Szász József, Biró József I., Balázs Lőrincz, Simó Péter, Simon György, Ferencz Gyula, Veres Lajos, Fábian Dénes I., Borza Simon, Oláh József, Balázs Sándor, Zehán János, Vénig Sándor, Szász Márton, Hajdu János, Baldogi János, Hatházi Dénes és Hajnó Lajos csendőrök;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Tamba Antal, Dolinsky Sámuel, Baska Menyhért, Hosszu János, Pécsi Pál, Simonka József és Lázár József csendőrök;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Péli Lajos, Mada János, Bezák József, Szabó Lajos, Bukoviczky György, Kollár Dávid, Vakán József, Szalay Sándor, Zsolnai Ferencz, Kertész Ferencz, Antal Márton, Felér János, Deák István II., Benzé Odón, Ellenbach László, Mátéffy Ignác, Blanár Vince, Kozicz János, Hartvig Ferencz, Szatmári István, Pap Mihály, Holecz Fülöp, Kiss Vidor, Baják Márton, Herczeg József, Somogyi Lajos II. és Vas Ferencz csendőrök.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Szentandrási Lajos, Horváth Ferencz III., Molnár Bálint II., Katona Mihály és Nagy István csendőrök 3—3 drb., Varga Gusztáv járásörmester, Sipos Imre csendőr ez. őrmester és Budai Mihály csendőr 2—2 drb.; továbbá

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Nagy László őrmester, Keresztesi József, Bartha Mózes, Mizei Pál őrsvezető ez. őrmesterek, Papp József, Szilágyi Mihály és Kugyela János csendőrök 3—3 drb., végül Bódi János, Mátyás Albert őrsvezető ez. őrmesterek, Basa Gábor és Ács József csendőrök 2—2 drb. 10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

Névváltoztatások:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Dugó (Ducán) György próbacsendőr, a m. kir. belügyminiszter ur 1913. évi 128,844 VI—a. számú engedélyje alapján, vezetéknevét «Dukó»-ra változtatta.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Moldován Mihály próbacsendőr, a m. kir. belügyi-

miniszter ur 1913. évi 98,438 VI—a. számú engedélyje alapján vezetéknevét «Andrási»-ra változtatta.

Todorán Miklós próbacsendőr, a m. kir. belügyminiszter ur 1913. évi 166,002 VI—a. számú engedélyje alapján vezetéknevét «Tordai»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Kiss József II. őrsvezető ez. őrmester, Kollár Ilonával, 1913 október 11-én, Versecezen.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Gyenes Gábor csendőr, Sz. Farkas Zsuzsannával, 1913 október 4-én, Árpádon.

Horváth József II. őrmester, Trszkics Margit Jolánval, 1913 október 29-én, Szolnokon.

Horváth József I. csendőr, Kurinka Rozáliával, 1913 október 22-én, Nagybátyonban.

Simokov István őrmester, Paul Erzsébettel, 1913 okt. 18-án, Zomborban.

Solyomossy József őrsvezető ez. őrmester, Probojcevicz Anasztáziával, 1913 október 11-én, Szondon.

Török András őrsvezető ez. őrmester, Egervári Erzsébettel, 1913 október 7-én, Veregyházán.

Hunyadi György őrsvezető ez. őrmester, Freidig Ilonával, 1913 október 14-én, Baján.

Bata Bálint őrsvezető ez. őrmester, Cseri Rozáliával, 1913 november 8-án, Hódmezővásárhelyen.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Czére István csendőr ez. őrmester, Szabó Máriával, 1913 szeptember 28-án, Szegeden.

Kovács Mihály II. járásörmester, Sallay Ilonával, 1913 szeptember 25-én, Szikszon.

Porda József őrsvezető ez. őrmester, Sisak Erzsébet Gabriella Olgával 1913 szeptember 17-én, Budapesten.
Tóth Sándor II. csendőr ez. őrmester, Matyas Margit Henriettával, 1913 október 18-án, Butkán.

Frais Vilmos csendőr ez. őrmester, Kasala Mária Ilonával, 1913 július 8-án, Mádón.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Musitz Bálint csendőr ez. őrmester, Ágh Bertával, 1913 november 25-én, Csütörtökön.

Füle János csendőr, Salek Karolinával, 1913 október 12-én, Szeróden.

Lazistján János őrsvezető ez. őrmester, Langsfeld Paulával, 1913 november 6-án, Turócszentmártonban.
Farkas Balázs őrsvezető ez. őrmester, Wiczovek Flóriával, 1913 október 26-án, Keszthelyen.

Halmes János csendőr, Matulay Rózával, 1913 november 8-án, Üzbégen.

Nagy János IV. őrsvezető ez. őrmester, Weisz Ágnes-sel 1913 október 26-án, Vámosmikolán.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Király Sándor Géza II. csendőr ez. őrmester, Farkas Juliannával, 1913 október 2-án, Sásdon.

Bálint János őrsvezető cz. őrmester, Studán Rózával, 1913 október 15-én, Lovászpontonán.

Kelemen Miklós őrsvezető cz. őrmester, Belső Juliánnával, 1913 október 8-án, Etédén.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában: Bokor József őrsvezető cz. őrmester, Flugor Juliánnával, 1913 szeptember 20-án, Kőkösön.

Négyesi Gyula őrsvezető cz. őrmester, Béres Lidiával, 1913 szeptember 28-án, Gyomán.

Nagy Zsigmond őrsvezető cz. őrmester, Nagy Annával, 1913 október 5-én, Székelykocsárdon.

Hemlézi Pál csendőr cz. őrmester, László Máriával, 1913 október 12-én, Gyulafehérváron.

Péter Lajos csendőr cz. őrmester, Mihály Ágnessel, 1913 október 28-án, Szotyoron.

Czifra István őrsvezető cz. őrmester, Finna Bertával, 1913 november 1-én, Oszdolan.

Csibi Sándor csendőr, Deák Annával, 1913 november 1-én, Szászsebesen.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában: Kövesdi Mihály őrmester, Zsiga Ilonával, 1913 okt. 5-én, Nagy-Váradon.

Jónás Mihály őrsvezető cz. őrmester, Szabó Margittal, 1913 október 4-én, Nagy-Váradon.

ÓRAK, ÉKSZEREK, GRAMOFONOK, LEMEZEK RÉSZLETFIZETÉSÉRE IS!

Legkifinább lemezek 250 K. részletek 3- K. Míg a készlet tart
Órák: «Kokim» gramofon, 50 cm-es
átmérővel, 5 hangszel, kérgépszettelére
40.— K. Villamos szeszlámpa 2 K.
Elem (Halter) 9 havi égetés tartomány
25— K. Legjobb horvát tügygolyó
70 K. 2.— K. a 240 K. Valdíószám
lakás 1-es 3-60, 2-es 4-60, 3-as 5-90,
4-es 6-90, 5-és 7-90 K. Később 12 rész-
letű ábr. 1-1 K-ral írták. Liga
Scraper, dupla gumittal 14 K. szed
Footbill-csipesz 9 K-tól feljebb, stb.
Ezen «Hétsz» gyűrű díszesanyasá-
val 80 K-ral. 14 karos aranyból 450
korona. Strapá órák 5 koronától
feljebb. Szamatali ellaméro level.
Dj árkait. gramofontól 10 évi,
javításokért 5 évi jótállás. Tűt aze-
nyet, esztétot veszek vagy becserelek.

Képes árjegy-
sőt ingyen.

Képes árjegy-
sőt ingyen.

Tóth József, chronometer és műórás, Szeged, Dugonics-ter 11.

SZÁNTÓ JÓZSEF

kerékpár, gramofon, SZEGEDEN, a vá-
des gépek áruháza. rosi bérpalatóban.

HELIOAL, PRE-
MIER, POSTELON,
BRITANIA és hegyi
kerékpárokból, ke-
rékpár szerelések
és gummikből, cse-
ndőrségi varrógé-
pekből, órák és vá-
laszték mindenkor.
Lemez választékok
kézzel és géppel
készítve, képek, re-
szek és kottajegy-
zők díjtalan. : : :

Eredeti gramofon-tűs gép és angyalos lemezek.
Pontos címzet kérek, mert több hasonló nevű egyén van Szegeden.

FOGAK

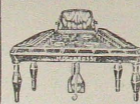
A kinek műfogra, foghúzásra, vagy fogtömésre van szüksége, az forduljon bizalommal lent című fog-
műtérhez, mely 10 éves fennállá-
sával jó hírnevet szerzett és a közön-
ség teljes bizalmát sikerült elnyernie. «Patent» szájszájás nél-
küli fogorok és egyes fogak. Csopos fogak. 22 kar. aranykoronák.
Foghúzás fájdalommentesen 2 K. Fogtömés arany, platina,
ezüst és csementel 4 K-tól. Fogtisztítás hófehérre 2 K. An-
általán készített fogak szonnal megkoronázhatók, ragasztva kitű-
nően alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tin évi irásból jótállás.

A t. csendőr-
ségnek külön
megállapított
rendkívüli olcsó
árak! Telefon:
József 41—16.

FENYVESI JENŐ

ÁLL. VIZSGAZOTT FOGTECHNI-
KUS FOGTECHNIKAI MŰTERME
Budapest, VII., Thököly-át 22. I. em.

Gzimbalom

Szamos hívtetés a jó munkáért.
Árjegyek ingyen.

Legújabb szabad, acélszerkezettel,
részletek is. Csodaszerű, újsz hango-
gramofon (beszélőgép) 25 korona
és 4 felfújás. — (Húzza)
Fedák Sári, Király, Rozsa, Berzel, Bani,
Cseres-től legújabb lemezek 2 K 50 F.

Hegedűk világhírű mesterek
hú utántartás.

Fuvolák, tárogatók, citerák, harmoni-
kák stb. Húrok. Javítás műtér em. stb.

Mogyorósy Gyula
kir. szab. hangszergyár,
Bpest, VII., Rakóczi-ut 71.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Gyár-u. 26. sz. (Gyár-utca és Horn
Ede-utca sarkán.)

Szíves tudomásul, hogy üzlethelyiségünket, 1913. évi
november hó 1-én VI. ker., Gyár-utca 26. szám alá
(Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán) helyeztük át.

Szíves tudomásul, hogy 1914. évre szóló, közkeveltségnek
örvendő előjegyzési naptárainkat rendelőinknek díjtalan-
n küldjük meg, a rendelések beérkezése sorrendjében.

Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
talos nyomtatvá-
nyok és felszere-
lési cikkek leg-
nagyobb raktára.